Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראָשען | הײנט 10 זייטען

נײער פאלקסבלאט

№ 183 | Łódź, Niedziela, 7 sierpnia 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ה' אב תרצ"ב | № 183

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-224

מאסען-טעראר אין דײטשלאנד

מען װארפט באָמבעס אין דײטשע שטעט און די יודישע בעפעלקערונג װערט װײטער טעראָריזירט. — דײטשע רעגירונג װעט נעהמען אין שוץ די יודען. — היטלער זאָל װערען דײטשער פרעזידענט

אײנפיהרען שטאנד-געריכטע און טויט-שטראפען

בערלין, 6 (ספּ. טעל.)

אין ברעסלוי האָט מען געוואָרפען אַ באָמבע אין דער וואוינונג פון סאָציאַליסטישען אָנפיהרער ד"ר עקשטיין, וועלכער איז פערוואונדעט געוואָרען און די וואוינונג דעמאלירט.

אין בראנשווייג איז פאָרגעקומען אַן איבערפאל אויף וועלכען עס האָבען געליטען 25 הייזער.

דער איבערפאל איז געשעהען אין אַ קאַבאַל, וואו מען האָט אונטערגעלעגט דינאַמיט, די צאָהל קרבנות האָט מען נאָך נישט פעסטגעשטעלט.

אין יאָנסבורג האָט מען דעמאָלירט יודישע געוועלבער, אויף פראַנקענשטיינס אַפּטייק האָט מען געוואָרפען עטליכע באָמבעס.

באָמבעס-טעראָר געגען דער יודישער בע־פעלקערונג האָט מען אויסגעפיהרט אין אילאָווע, עלקא, עלבלאנג, קאמעניץ, ראסעלוואַרדען, ליע־צען, טילד און ביאלא.

אין מילהיים האָט מען אויפגעריסען דעם אָר־טיגען אַרבייטס־אַמט.

אין ארטעלסבורג האָט מען געוואָרפען באָמ־בעס אין דער וואוינונג פון רעסטאָראַטאָר ליט־וואצקי און אויפ'ן בנין פון פינאַנץ־אַמט.

היטלעריסטען שלאגען יודען אין לייפציג

לייפציג, 6 (יט"א טעלעגראַפיש)

די היטלעריסטען האָבען היינט געווילדעוועט אויף די יודישע גאַסען. שלאָגענדיג יעדען דורכ־געהענדיגען יוד. אַ באַנדע היטלעריסטען האָט זיך אַריינגעכאַפּט אין אַ יודישען קאַפע און געשלאָגען אַלע אָנוועזענדע געסט.

פּלוצלינג זענען אָבער די צעיושעטע היטלער־יסטען בעפאַלען געוואָרען פון קאָמוניסטען און אַ דאַנק דעם איז די יודען געלונגען צו אַנטלויפען.

יודישע דעלעגאציע ביים דייטשען אינערן-מיניסטער

בערלין, 6 (יט"א טעלעגראַפיש)

אַ דעלעגאַציע פון צענטראַל־פעראיין פון די דייטשע יודען האָט זיך געווענדעט צום אינערן־מיניסטער פאָן גייל, און איהם געבעטען אַנצונע־מען שריט געגען די אָנפאַלען פון די היטלעריס־טען אויף דער יודישער בעפעלקערונג.

דער מיניסטער האָט דער דעלעגאַציע פער־שפּראָכען אָנצונעמען מיטלען און צו נעמען אין שוץ די יודישע בעפעלקערונג.

דייטשע רעגירונג גיט ענט-שעדיגונג

פאר בעשעדיגטער סינאַגאגע אין קיל

בערלין, 6 (יט"א טעלעגראַפיש)

די רעגירונג האָט פאָרגעלעגט אַן ענטשע־דיגונג דער יודישער קהלה אין קיל, צוליב דעם וואָס די היטלעריסטען האָבען בעשעדיגט די אָר־טיגע סינאַגאָגע.

א פרייוויליגע פאליציי

בערלין, 6 (ספּ. טעל.)

דער דייטשער אינערן־מיניסטער פאָן גאַיל האָט נעכטען אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פעראיינען פון אלדענ־בורג, בראַנשווייג און מעקלענבורג וועגען אָרגאַ־ניזירען אַ פרייוויליגע פאָליציי אין די דייטשע לאַנדעס־פערבאַנדען.

צום באמבען-אטענטאט אויף דער סינאגאגע אין קיל

אויפ'ן בילד איז צו זעהן דאָס אָרט אויף דער וואַנד, וואו די באָמבע האָט געטראָפען.

בלוטיגע צוזאמענשטויסען

לייפציג, 6 (יט"א טעלעגראַפיש)

פון פערשידענע שטעט פון זאַקסען קומען אָן ידיעות וועגען בלוטיגע צוזאַמענשטויסען צווישען פאָליטישע געגנער.

אין עלשניץ איז צוליבן פראָפּאַגאַנדע מאַרש פון די היטלעריסטען, פאָרגעקומען אַ פאָרמעלע גאַסען־שלאַכט צווישען זיי און די קאָמוניסטען, וועל־כע האָבען די היטלעריסטען בעוואָרפען מיט שטיי־נער און ציגעל. 4 היטלער־אָנצעס זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען.

אין רעדליץ איז דערשטאָכען געוואָרען אַ מיטגליד פון די היטלעריסטישע שטורם־אָפּטיי־לונגען.

אין פראַנבורג ביי לייפציג איז עטליכע מאַל געקומען צו בלוטיגע צוזאַמענשטויסען צווישען די היטלעריסטען און זייערע געגנער. 20 פּערזאָן זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען. מען האָט געמוזט אַרויסרופען אין מיט'ן נאַכט הילף פון לייפציג, כדי איינצושטילען די אומרוהען.

72 טויטע

בערלין, 6 (ספּ. טעל.)

לויט אַן אָפיציעלער סטאַטיסטיק האָט מען אין די לעצטע 6 וואָכען אויסגעפיהרט אין דייטשלאַנד 322 פאָליטישע אַטענטאַטען. 72 מענשען זענען דערביי דערהרגעט געוואָרען און 497 מענשען זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען.

שטאנד-געריכטען

בערלין, 6 (ספּ. טעל.)

„טעלעגראַף אוניאָן" טיילט מיט, אַז דער דעקרעט פון מלוכה־פרעזידענט געגען פאָליטישען טעראָר וועט איינגעפיהרט ווערען, אויב אין משך פון 18 שעה וועט נישט קומען קיין ענדערונג אין דער לאַגע. דער דעקרעט זעהט פאָר שטאַנד־גע־ריכטען און טויט־שטראָף.

דער אויבער־פרעזידענט פון דער מזרח־פריי־זישער פראָווינץ זיהער האָט זיך אָנגעגעבען אין דעמיסיע. זיהער איז אַ מיטגליד פון דער מלוכה־פּאַרטיי.

פראטעסט געגען טעראר פון די היטלעריסטען

בערלין, 6 (ספּ. טעל.)

פאָרשטעהער פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטי־שער פּאַרטיי האָבען זיך געווענדעט צום פּרייסי־שען אינערן־קאָמיסאַר בראַכט מיט אַ פּראָטעסט געגען דעם טעראָר פון די היטלעריסטען. די ציווילע בעפעלקערונג פון מזרח־פּרייסען, ווערט געזאָגט אין פּראָטעסט, וועט זיין געצוואונגען צו נעמען זיך צו זעלבסטשוץ.

דער פאָרזיצער פון די דייטשע נאַציאָנאַלע לאַנדבאַנער האָט אויף אַ פערזאַמלונג פון נאַציאָ־נאַל־סאָציאַליסטען אין בראַונשווייג דערקלערט, אַז די נאָהענטסטע טעג וועט די רעגירונג פון בראַונ־שווייג שאַפען אַ פרייוויליגע פּאָליציי, וועלכע וועט בעשטיין פון היטלערישע שטורמיסטען און שטאַ־הלעמער.

געהיימער אפמאך צווישען היטלער'ן און גען. שלייכער

בערלין, 6 (ספּ. טעל.)

איין אָרגאַן פון דער ראַדיקאַל־לינקער נאַצ. סאָציאַליסטישער גרופּע איז אָפּגעדרוקט אַ רע־וואָלוציע פון אָפּאָזיציע־אָנפיהרער אָטא שטראַסער, וועלכער דערצעהלט, אַז צווישען היטלערין און גען. שלייכער איז געשלאָסען געוואָרען אַן אָפּ־מאַך לויט וועלכען היטלער האָט זיך פערפליכ־טעט, אין משך פון 2 יאָהר נישט אַרויסצוטרעטען געגען שלייכערס רעגירונג, היטלער פיהרט אַריין אין שלייכערס רעגירונג זיינע מענשען און דער־פאַר האָט שלייכער פערפליכטעט צו שטיצען היט־לערען אויפ'ן אַמט פון דייטשען מלוכה־פרעזידענט.

Dr. Wajnberg

ספעציאַליסט פון האַרץ- און לונגען-קראַנקהייטען

ציגעל-גאַס 11, טעל. 126 02

נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אָוונד.

דעם 5 טען אויגוסט ה. י. איז געשטאָרבען

נ"ע סאלאמאן נאווינסקי

מיטגרינדער פון אונזער געזעלשאַפט און לאַנגיעהריגער פערוואַלטונגס-מיטגליד.

אין פערשטאָרבענעם פערלירען מיר אַ טייערען חבר און אַ געשעצטען געזעלשאַפט־ליכען עסקן. מאַכענדיג בעקאַנט וועגען דעם טרויעריגען פערלוסט, בעטען מיר אַלע מיט־גלידער צאָהלרייך אָנטיילצונעהמען אין דער לוי'

די פערוואַלטונג פון דעם דעטאַליסטען-סוחרים-פעראיין פון לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, פּיעטריקאָווער 90.

4715

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז פרייטאָג, ד. 5. אויגוסט ד. י. געשטאָרבען אין עלטער פון 53 יאהר מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער, שוויגערפאָטער, ברודער, שוואָגער, און אנקעל

נ. ע. דוד בן ר' קלונימוס ז"ל פרייס

די לויה קומט פאָר היינט, זונטאג, ד. 7 אויגוסט 1932, 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז, פּילסודסקיעגאָ (ווסכאָדניאַ) 26, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

4708

יאפאן, דייטשלאנד און איטאליען
וואלען ארויסטרעטען פון דער פעלקער=ליגע

פאריז. 6 (ספ. טעל.)

„עכא דע פארי" איז מודיע פון לאנדאן, אז דארט קורסירען קלאנגען, אז יאפאן, איטאליען און דייטשלאנד וועלען בקיוב ארויסטרעטען פון דער פעלקער-ליגע.

יאפאן איז נישט צופרידען מיט'ן בעריכט וועגען דער יאפאניש-כינעזישער מלחמה. דייטשלאנד וויל גלייכבערעכטיגונג בנוגע בעוואפנונג און איטאליען איז טיילווייז פערבונדען מיט דייטשלאנד אין דער פראגע.

דעלעגאציע פון ועד-הלאומי אין קאלאניאל-אמט
קאנפערירט וועגען א"י=פראגעז

לאנדאן, 6 (יט"א טעלעגראפיש) די מיטגלידער פון ועד הלאומי הרב בערלין און קאצנעלסאן אין בעגלייטונג פון פראפ. בראדעצקי, האבען בעזוכט דעם קאלאניאל-אמט, וואו זיי האבען אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיטן דיפלאמאטישען לייטער וועגען א רייה ארץ-ישראל-פראגען.

מען זוכט אין פוילען א האטעל=גנב
וועלכער האט אויסגעפיהרט א גרויסע גנבה אין ווין

ווארשא, 6 (טעלעפאניש).

די ווארשאווער פאליציי האט בעקומען א ראדיא-דעפעשע פון ווין, אז דארט האט מען צוגעגנב'עט, אין א האטעל, ביי א רייכע אויסלענדערין צירונג אויף א סומע פון 30.000 דאלאר. די גנבה זאל האבען אויסגעפיהרט א געוויסער יוזעף רייכמאן פון פוילען.

מען איז דעריבער צוגעטרעטען אויסצוזוכען דעם רייכמאן, ווייל ווי מען רעכענט זאל ער זיין אנטלאפען פון ווין קיין פוילען.

געענדיגט דער שטרייק פון די שטאטישע בעאמטע אין לעמבערג

לעמבערג 6 (טעלעפאניש).

אויף א קאנפערענץ צווישען שטאט-פרעזידעט און דער שטרייק-קאמיטע פון די שטאטישע בעאמטע איז געקומען צו אן אויסגלייך און דער שטרייק האט זיך נעכטען געענדיגט.

שטרייק פון 20 טויזענד שניידער-ארבייטער אין אמעריקא

ניו-יארק, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

דא האט אויסגעבראכען א שטרייק פון מענער-שניידער-ארבייטער. ס'שטרייקען 20 טויזענד ארבייטער.

א צווייטער פוילישער פראטעסט צו דער דייטשער רעגירונג
צום קאנפליקט וועגען דער פוילישער פאהן

בערלין. 6 (ספ.)

אין די היגע צייטונגען איז היינט פערהאן א ידיעה, אז דער דייטשער אמבאסאדאר-פערטרעטער אין ווארשא, פאן רינטעלען, זאל דאך ווייטער פערבלייבען אין ווארשא. די פריהערדיגע פעראורדנונג זאל צוריקגעצויגען ווערען.

די דייטשע צייטונגען שרייבען, אז דאס ערטל, ווי די פוילישע פאהן איז ארויסגעהאנגען געווארען, איז געווען אפגעדונגען פון דער דייטשער אמבאסאדע און דעריבער האט קיינער נישט געהאט קיין רעכט צו שטערען דעם פאן רינטעלען צו האנדלען ווי ער פערשטייט.

בערלין, 6 (ספ.)

דער פוילישער פערטרעטער אין בערלין, אלפרעד וויסאצקי, האט נעכטען איבערגעגעבען דער דייטשער רעגירונג צום צווייטען מאל א פראטעסט-נאטע אין ענין פאן רינטעלען.

צו די קאמפען אין דייטשלאנד

ביי קעסעל האט די פאליציי קאנפיסקירט א פאנצער-אויטא.

גענעראל וואלעניוס

דער פיהרער פון די פינלענדישע לאפאוצעס

(צו זייער פוטש)

געשטארבען דער עלטסטער בילוי'ניק אין א"י

ירושלים, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

אין דער קאלאניע גדרה איז געשטארבען אין עלטער פון 78 יאהר דער עלטסטער בילוי'ניק אליהו ספערדלאוו. ביים היינטיגען טאג, זענען נאך דא אין ארץ-ישראל פיער בילוי'צעס.

אמעריקא און פראנקרייך זוכען א פערשטענדיגונג
וועגען חובות און צאל=טאריף

פאריז, 6 (ספ. טעל.) דער אמעריקאנער אמבאסאדאר אין פאריז האט נעכטען איבערגעגעבען דער פראנצויזישער רעגירונג א מעמאריאל וועגען די אנשויאונגען פון וואשינגטאן אויף די האנדעלס-בעציהונגען צווישען אמעריקא און פראנקרייך.

אינ'ם מעמאריאל ווערען אויך בעריהרט די פראגען וועגען צאל-טאריף און וועגען רעגולירען די אינטערנאציאנאלע חובות.

רעוויזיאניסטען זאלען ווערען א בעזונדערע ארגאניזאציע
דיסקוסיע אויף דער לעצטער זיצונג פון אקציאנס=קאמיטעט

לאנדאן, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

די פאליטישע קאמיסיע פון אקציאנס-קאמיטעט, האט אפגעהאלטען א פערטרויליכע זיצונג וועגען פרענטש בעריכט. אין דער זיצונג האט זיך אויך בעטייליגט לארד מעלטשער, וועלכער האט זיך בעטיילט מיט זיינע איינדרוקען פון זיין געשפרעך מיטן הויך-קאמיסאר וואיקאפ. איינשטימענדיג מיט דער אלגעמיינער אפשאצונג פון אקצ. קאמיטעט, אז דער פרענטש-בעריכט איז נישט בעפרידיגענד. ער האט אויסגעדריקט די איבערצייגונג, אז די בעציהונגען וועלען זיך פערבעסערן.

* * *

לאנדאן, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

דער לייטער פון ארגאניזאציאנס-דעפארטאמענט בעריל לאקער האט רעפערירט א רייהע ארגאניזאציאנס-פראיעקטען. צווישען אנדערע האט ער בעריהרט די פראגע פון א ברייטער ציוניסטישער פראפאגאנדע פאר ציוניסטישע יוגענד-ארגאניזאציע אין מזרח-אייראפע.

דער פארשלאג צו אנערקענען די רעוויזיאניסטען אלס בעזונדערע ארגאניזאציע, האט ארויסגערופען א דיסקוסיע. איין טייל איז געווען פאר, אויסדריקענדיג דערביי בעדויערען, וואס די רעוויזיאניסטען פיהרען א בעזונדערע פאליטיק. קורט בלומענטאל און אנדערע זענען געווען געגען דעם פארשלאג.

א גרעסערע דעבאטע האט ארויסגערופען די „אגענץ"-פראגע. ד"ר גאלדמאן און שפרינצאק, האבען אויסגעדריקט זייער אומצופרידענהייט, וואס די "אגענץ" האט 50 פ"צ. שטימען פון נישט ציוניסטען, וועלכע האבען נישט אריינגעבראכט קיין 5 פראצ. פריש בלוט.

ליטע נישט צופרידען פון פויליש-סאוויעטישען נישט אנגרייפס=אפמאך

בערלין, 6 (ספ. טעל.) „בערלינער טאגעבלאט" ברענגט פון קאוונע א גרעסערע ידיעה, וואס בעווייזט, אז אין ליטע איז מען שטארק נישט צופרידען מיטן פויליש-סאוויעטישען נישט אנגרייפס אפמאך.

ענטפער פון ד"ר ארלאזאראוו
וועגען דעם נייעם עמיגראציע - געזעץ

לאנדאן, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער לעצטער זיצונג פון אקצ. קאמיטעט, האט ד"ר ארלאזאראוו געענטפערט אויף דער אינטערפעלאציע וועגען עמיגראציע-געזעץ, ער האט ערקלערט, אז אין דעם נייעם געזעץ איז נישטא קיין שום נייעס. ס'ווערט געפירט אונטערהאנדלונגען מיט דער רעגירונג וועגען אויסבעסערן געוויסע פונקטען.

גמנסיה בת שמנה מחלקת לנערים „בית-אלפנא"

PIOTRKOWSKA 111 (Al. Kościuszki 48)

מיר מאכען בעקאנט, דאס אונזער לעהר-אנשטאלט ווערט פון נייעם שול-יאהר פולשטענדיג רעארגאניזירט און געפינט זיך אין א נייעם פאסיגען לאקאל, וועלכער ענטשפרעכט דער ערפאדערונגען פון דער מאדערנער שול=היגיענע. דאס גימנאזיום איז איצט אונטער א נייער לייטונג פון א געניטען און א בעוואוסטען פעדאגאג.

די אויפזיכט איבער די יודאיסטישע למודים האט איבערגענומען דער בעוואוסטער קולטורעלער עסקן ה' ד"ר פלדמן, וועלכער וועט שטעהן אויף דער וואך פון דערהאלטונג די ערציהונג אין שטרענג יודיש-טראדיציאנעלען גייסט.

די איינשרייבונגען אין אלע קלאסען קומען פאר ביז דעם 1-טע ווערזשעשיען, שוין אין נייעם לאקאל פיעטריקאווער 111, טעל. 176 46.

בעדייטענדע הנחות פאר אונפערמעגליכע און פעהיגע שילער. ספעציעלע ערגענצונגס=קורסען פון יודאיק וועלען טעטיג זיין פאר שילער אבסאלווענטען פון די פאוושעכנע שולען.

די פערוואלטונג.

4623

א פאבריק פון זאדע=וואסער

געלעגענהייטליך צו פערקויפען אדער ציצוטרעטען אלס שותף. צו ערפאהרען אין אדמיניסטר. 4699

דר. מעד. בערמאן

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה. מענער-שוואכע בעהאנדלונג.

נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אוונד, זונטאג פון 9-1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

Dr. Robinzon

ארדינירט אין פאדעמביצע

ווילא וויעטשארקאווסקי.

כעמיש=באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע

פון מאגיסטער

ב. שאץ

פיעטריקאווער 37

פראנט, 2 שטאק.

אנאליזען פון קאל, אורין רייכעך און אנד.

מעסיגע פרייזען.

רעסטאן

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס, ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען=שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

גערעכנט נאר

אין פראנט, II שטאק

פאר גאלד, בריליאנטען, בזשוטעריע

און לאמבארד=קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

Dr. med.

LUDWIK RAPEPORT

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז- און אורין-קראנקהייטען

האט זיך איבער- צוגעל-גאס 8 (פריהער 40) געצויגען אויף טעל. 236-90.

עמפפאנגס-שעהן פון 9–10 פריה און 6–8 אוו.

פאר מאגענליידנדע
ראבארבער=ווײן
פיפסין=ווײן

איז פרימא קוואליטעט

צו בעקומען אין דער ווײנהאנדלונג פון

E. SZYKIER

Północna 1. tel. 107-84

ארבייטער נעהמען אין שוץ יודישע הענדלער

געגען אנפאל־ען פון היטלעריסטען אין דאנציג

דאנציג, 6 (י.ט.א. טעלעגראפיש).
אויפ׳ן פרוכטען-מארק זענען היטלעריסטען בעפאלען די יודישע הענדלער. די ארבייטער האָבען גענומען אין שוץ די יודען. די היטלעריסטען דראָהען אָבער, אַז זיי וועלען מיט כּוח בעזייטיגען די יודישע הענדלער פון פרוכטען-מארק.

די אקציע געגען קאמוניסטען אין ארץ-ישראל

ירושלים, (י.ט.א.) אין תל-אביב איז פארגעקומען א פראָצעס געגען 15 פערזאָן, וואָס זענען אנגעקלאָגט געוואָרען אין געהערען צו דער קאָמוניסטישער פארטיי. 2 פערזאָן זענען פרייגעשפראָכען געוואָרען, 11 זענען פערמשפט געוואָרען צו 1 ביז 2 חדשים תפיסה און דעפּאָרטאציע.

מיכאל קבע פון חיפה איז פערמשפט געוואָרען צו 3 חדשים תפיסה פאר פערטיילען קאָמוניסטישע אויפרופען.

אין חיפה איז אויך ארעסטירט געוואָרען אברהם ניימאן פאר פערטיילען קאָמוניסטישע ליטעראטור.

10 טויט-אורטיילען אין פערו

לימא, 6 (ספ. טעל.)
דאָס קריגס-געריכט האָט ווידער 10 רעוואָלוציאָנערען פערמשפט צום טויט, און 15 צו תפיסה-שטראָפען. 5 פער׳משפטע זענען היינט געוואָרען דערשאָסען.

די קאָנטער-רעוואָלוציע איז זיך בלוטיג נוקם אין די רעוואָלוציאָנערען. איבער 100 טויט-אורטיילען זענען שוין ביז איצט געוואָרען אויסגעפיהרט!

ברויט-פערזארגונג אין מאסקווע

מאָסקווע, 6 (ספ.)
אין משך פון די נאָהענטסטע 2 וואָכען וועלען אין מאָסקווע געעפענט 140 נייע פערקויף-פונקטען פון ברויט. די רעגירונג האָט אונטערגענומען אַן ענערגישע אַקציע אויף צו ליקווידירען די „אָגאָנקעס" וועלכע זענען געוואָרען אמת׳ע בעסטען פאַר די אָפּאָזיציאָנעלע שטימונגען פון דער בעפעלקערונג. ס׳איז בעשטימט געוואָרען אַ פאָנד פון 100 טויזענד רובעל אויף פרעמיעס פאַר די שלאָגער ביים אויסבאַקען ברויט.

מאָסקווע, 6 (ספ.)
אויפ׳ן בעריהמטען סוכאַרעווער מאַרק פלעגען די אַגענטען פון שטייער-אַמט סיסטעמאַטיש אַרעסטירען אַרבייטער, וועלכע פלעגען קומען פערקויפען זייערע אַלטע קליידער, כדי צו בעקומען אַביסעל געלד אויף צו קויפען שפייז-פּראָדוקטען, וואָס די פויערים ברענגען אויפ׳ן פרייען מאַרק. די אַגענטען פלעגען קאָנפיסקירען די קליידער, אָדער די געקויפטע פּראָדוקטען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן דעקרעט וועגען רעוואָלוציאָנערער יוסטיץ, זענען אַלע שטייער-אַגענטען פון סוכאַרער ראַיאָן צוגעצויגען געוואָרען צו קרימינעלער פעראַנטוואָרטליכקייט.

דייטשלאנד גרייט זיך צו אונטערהאנדלען מיט פראנקרייך

וועגען בעוואפנונגס-גלייכבערעכטיגונג

פאריז, 6 (ספ. טעל.)
„פּאַרי מידי" איז מודיע, אַז דער דייטשער אמבאסאדאר איז בעפולמעכטיגט געוואָרען צו אונטערהאנדלען מיט פראנקרייך וועגען גלייכבערעכטיגונג פאַר דייטשלאנד בנוגע בעוואָפנונג.

דייטשלאנד איז גרייט צו געבען געוויסע פערפליכטיגונג פאַר דער דאָזיגער גלייכבערעכטיגונג.

ריזיגע שטעט איז טשיקאגא

7500 בהמות פערברענט געווארן – 120 פייערלעשער פערוואונדעט

טשיקאגא, 6 (ספ.)
אין די היגע שלאַכט-הייזער איז אויסגעבראָכען א שרפה, עס זענען פערברענט געוואָרען העכער 4500 לעבעדיגע חזירים, שאָף און רינדער און אויך 2500 שוין געשאָכטענע, חוץ דעם אויסגעפּאַרטיגט פלייש, שינקע און אַנדערע סאָרטען אין אַ צאָהל פון 8 מיליאָן קילאָ.

ביים לעשען די שרפה זענען 120 פייערלעשער פערוואונדעט געוואָרען. די קולות פון די ברענענדיגע בהמות האָבען פערהילכט די גאַנצע שטאָט.

דער שאָדען זאָל בעטרעפען העכער 10 מיליאָן דאָלאַר.

א נייע כינעזישע אפענסיווע

לאָנדאָן, 6 (ספ.)
פון טאָקיאָ זענען אָנגעקומען אַלאַרמירענדע ידיעות וועגען אַ גרויסער אָפענסיווע פון כינעזישע פּאַרטיזאַנער איז מאַנדזשוריע. די כינעזער האָבען אין איין צייט געמאַכט 10 אַטאַקעס אויף פערשידענע באַהן-סטאַנציעס פון דער מאַנדזשורישער באַהן. ביי ביטשיואַנג גייט אַ גרויסע שלאַכט.

די כינעזישע פּאַרטיזאַנער בעקומען כסדר פערשטאַרקונגען און זיי אַטאַקירען די יאַפּאַנישע פּאָזיציעס. די יאַפּאַנער, וואָס וואוינען אין ביטשוואַנג האָבען בעקומען אַ פעראָרדנונג זיך צו קאָנצענטרירען ביים יאַפּאַנישען קאָנסולאַט. אַלע בענק זענען געשלאָסען. אין שטאָט איז אויסגעבראָכען די כאָלערע.

בעגעגעניש צווישען קעניג גוסטאוו פון שוועדען (רעכטס) מיט קעניג קריסטיאן X פון דענעמארק אין קאָפּענהאָגען.

צוריקגעקומען אינערן-מיניסטער פיעראצקי

וואַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש)
דער אינערן-מיניסטער פיעראצקי איז צוריקגעקומען פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט.

פעראייניגטע כינע

אנערקענט נישט די אומאפהענגיגקייט פון מאנדזשוריען

פאריז, 6 (ספ. טעל.)
דער כינעזישער אמבאסאדאר אין לאָנדאָן האָט געגעבען אַן אינטערוויו דעם פאָרשטעהער פון „האַוואַס" און איהם געזאָגט, אז די פעראייניגונג פון כינע איז רעאליזירט. די חלוקי דעות צווישען נאַנקין און קאַנטאָן, זענען פערשוואונדען. און דאָס פעראייניגטע כינע אַנערקענט נישט די רעזירונג פון מאַנדזשוריע. כינע וועט זיך אנטגעגענשטעלען מיט אלע כּחות געגען לעזען די מאַנדזשורער פראגע צום שאָדען פון כינע.

א מבול אין מאנדזשוריע

די יאפאנישע ארמעע איז אפגעשניטן

כארבין, 6 (ספ.)
צוליבן אויסגוס פון טייך סונגאַרי און אַנדערע טייכען זענען פערגאָסען געוואָרען ריזיגע געביטען פון מאַנדזשוריע. די תבואה איז אינגאַנצען פערניכטעט געוואָרען, די שאָדענס זענען געוואלדיג גרויס.

די קאָמוניקאַציע אויף דער מזרח-כינעזישער באַהן-ליניע איז איבערגעריסען געוואָרען. די יאַפּאַנישע ארמיי, וואָס געפינט זיך אין מאַנדזשוריע, איז אָפּגעשניטען געוואָרען. שפייז שטעלט מען איהר צו אויף עראָפּלאַנען. ס׳זענען אויך אָפּגעשניטען געוואָרען די כינעזישע אויפשטאַנד-אָפּטיילונגען פון מאַנדזשוריע. די צאָהל מענשליכע קרבנות איז זייער גרויס, מ׳קאָן זי אָבער נישט פעסטשטעלען.

וועגען גורל פון שמחה כינקעס

וואַרשאַ, (י. ט. א.) די צענטראַלע פון החלוץ-המרכזי אין פוילען האָט זיך די טעג געווענדעט מיט אַן אויספיהרליכען מעמאָראַנדום צום פּרעזידיום פון עקציאָנס-קאָמיטעט, וואָס האַלט איצט אַם זיין סעסיע אין לאָנדאָן, וועגען אָנגעהמען געהעריגע שריט אין ענין פון שמחה כינקעס, וועלכער איז געווען אַ מיטגליד פון „החלוץ המרכזי".

ווי בעוואוסט, שמאַכטעט שוין כינקעס דריי יאָהר אין ירושלים׳ער תפיסה און איז פערמשפט געוואָרען נאָך די אויגוסט-געשעהענישען אין 1929 אויף 15 יאָהר.

איצט איז זיין לאגע זעהר פערצווייפעלט צוליב זיין גייסטיגער צוזאַמענגעבראָכענקייט. דער „החלוץ-המרכזי" האָט זיך דעריבער געווענדעט צו די געהעריגע אינסטאַנצען, זיי זאָלען אָנגעהמען שריט, כדי איהם צו ראַטעווען.

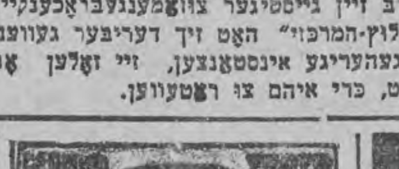

היינט און פאלג. טעג!
שעהנער און מעלאָדישער פילם, וועלכער בעזינגט די ראָמאַנטישע אידיליע פון אַ ליבעס-פּאָרל אויף די הויכע אינזלען פון דרום-ים א. נ.

די געליבטע פון טאהיטי

רעזשי פון געניאלען שעפער פון „פאַגאַניו", „ווייסע שאַטענס" –
S. Van Dyke
אין די הויפט-ראָלען:
Conhita Montenegro,
Leslie Homard

הנחה-בילעטן גילטיג אָהן בעגרענצונגען. דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט און געקיהלט. – אָנהויב 5.30 נאָכמ. שבת, און זונטאַג – 2.30 בייטאָג.

רומעניע בעציהט זיך מיט מורא

צום פויליש-סאוויעטישען נישט-אנגריפס-אפמאך

אַ מיטאַרבייטער פון אַ פוילישער צייטונג האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט׳ן רומענישען פּרעמיער-מיניסטער וואַידאַ-וואָיעוואָד וועגען געשלאָסענעם נישט-אָנגריפס-אָפּמאַך צווישען פוילען און די סאָוויעטען. דער פּרעמיער האָט דאָס געשפּרעך אָנגעהויבען מיט אויסדריקען די האָפנונג, אַז דער אָפּמאַך וועט נישט ראַטיפיצירט ווערען.

„איך גיב זיך נישט אָפּ קיין געגויען דין-וחשבון, האָט געזאָגט דער רומענישער פּרעמיער, פאַרוואָס איז פאַר פוילען נישט נעגוג דער קעלאָג-פּאַקט, פאַרוואָס זענען די גאַראַנטיעס פון דאָזיגען פּאַקט צו ווייניג. אמת די מלוכות האָבען אַ גוטען ווילען אָפּצוהיטען דעם שלום, דאָך דאַרף דער קעלאָג-פּאַקט זיין פאַר דעם פולשטענדיג גענוג, אין געגענפאַל וואָלט ער געהאַט דעם ווערט פון אַ שטיקעל פּאַפּיר.

דער פּרעמיער האָט זיך ווייטער בעקלאָגט אויף דער אומגינסטיגער געאָגראַפישער לאַגע פון רומעניען, און איבערגעהענדיג צו בעסאַראַביען, האָט ער געזאָגט:

„פאַר די סאָוויעטען איז בעסאַראַביען בלויז אַ דיפּלאָמאַטישע פראַגע, פאַר אונז אָבער איז דאָס אַ פראַגע פון לעבען פון אונזערע ברידער. בעסאַראַביען איז פאַר רומעניען אַ פולקאָם ערלעדיגטע פראַגע.

דער פּרעמיער האָט פערענדיגט דאָס געשפּרעך מיט די ווערטער: רומעניען האָפט, אַז נישט קוקענדיג אויף אַלעמדינג, וועט פוילען דאָך נישט ראַטיפיצירען דעם אונטערגעשריבענעם נישט-אָנגריפס-אָפּמאַך.

שרודמיעסקאַ 15 — טעאַטער „סקאַלאַ" — שרודמיעסקאַ 15
קינסטלער-אנסאמבל פון ווילנער און ווארשעווער ארטיסטען
אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון מארק ארנשטיין.

היינט, זונטאָג, דעם 7-טען אויגוסט, 9 אָוונט – צום 4-טען מאָל
„קייטען"
ה. לייוויק׳ס גרויסע ווערק – אין 3 אקטען, – רעזשי: ה. בוזגאן
צום ערשטען מאָל אויף דער יוד. ביהנע!

1-טער אַקט: קאַטאָרגע-רעזשים, און דאָס אַנטלויפען פון תפיסה. 2-טער אַקט: הונגער-שטרייק און אויסברוך פון רעוואָלוציע. 3-טער אַקט: ברודער-קאַמף און די נקמה פון צאַרס דינער.
סיבירער קאטארגע-לידער.
ספעציעלע תפיסה-דעקאראציע און קאסטיומירונג
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ"

אכטונג: אַרבייטער-אָרגאַניזאַציעס, געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס און פעראיינען, קענען זיך ווענדען טעגליך פון 11—1 אין קאַנצעלאַריע וועגען פאָרשטעלונגען און הנחות פאַר זייערע מיטגלידער. דירעקציע.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 7 אויגוסט 1932

די קרבנות האבען געלוינט...

דער וועלט-קריג, וואס זיין טרויעריגער פערצעהנטער יאהרצייט איז איצט בעגאנגען געווארען אין די ערשטע טעג פון חודש אויגוסט, איז געווען די גרעסטע אונטערנעהמונג פאר געגענזייטיגער אויסמארדונג און פערניכטונג, וואס איז ווען עס איז ארגאניזירט געווארען. אין משך פון קריג זענען געדופען געווארען צום מיליטער או געשטעלט געווארען אונטער'ן וואפען 67 מיליאן מענשען, פון זיי זענען עלף מיליאן אומגעקומען אויף די שלאכטפעלדער, דרייסיג מיליאן זענען געווארען פערוואונדעט און זענען ארייגעפאלען אין פערשידענע קראנקהייטען, ווידער אכט מיליאן זענען אהיימגעקומען אלס לעבעדיגע מתים, קאליקעס אהן הענד, אהן פיס, אהן אויגען, איבערבלייבענישען פון מענשען וואס זענען שוין צו קיין שום ארבייט נישט פעהיג. ווען מ'זאל אויסשטעלען אין איין רייה די טרומנעס פון בלויז די אומגעקומענע אין קריג, וואלט זיך בעקומען א מהלך פון פאריז ביז בלאדיוואסטאק. דאס ווארט ווענען טייכען פערגאסענעם בלוט איז אין דאזיגען קריג פערוואנדעלט געווארען אין א טראגישער רעאלקייט. עס זענען פערגאסען געווארען טייכען בלוט אין סאמע בוכשטעבליכען זין פון דעם ווארט. עס איז בערעכענט געווארען, אז אין דעם וועלט-קריג איז פערגאסען געווארען ביז א מיליאן העקטאליטער מענשליך בלוט פון די פערוואונדעטע און געפאלענע.

עס האט זיך ווייטער ארויסגעוויזען, אז אזא פלאנמעסיגע שחיטה איז אויך גלייכצייטיג די טייערסטע אונטערנעהמונג, וואס מ'קאן זיך נאר פארשטעלען. די קאסטען פון פיהרען דעם קריג, פון דעם געווער, אמוניציע און אנדערע קריגס־מכשירים ווערען בערעכענט אויף צוויי הונדערט מיליארד דאלאר. אויב מען זאל נעהמען אין בעטראכט, אז אין משך פון די לעצטע פירהונדערט יאהר איז אין דער וועלט געפונען געווארען גאלד אויף א סומע פון אכציג מיליארד דאלאר, דאן וועט זיך ארויסווייזען, אז דער קריג האט אפגעקאסט צוויי און א האלב מאל מעהר, איידער די וועלט פערמאגט גאלד. דאס איז געווען די גרעסטע סומע, וועלכע די מענשהייט האט ווען עס איז מאבילעזירט אויף א געמיינזאמען צוועק, און ס'איז נישטא וואס צו רעדען: דער צוועק איז ווערט געווען די בעמיהונג!

אבער בלויז די קאסטען פון קריג זענען א קלייניגקייט אין פערגלייך מיט די דירעקטע און אינדירעקטע שאדענס, וועלכע די מלחמה האט געבראכט. די אמעריקאנער סטאטיסטישע קאמיסיעס האבען בערעכענט בלויז די מאטעריעלע שאדענס, ווי פערניכטעטע און צושטערטע הייזער, פאבריקען און דעסגלייכען אויף א סומע פון פירהונדערט מיליארד דאלאר. בלויז אין פראנקרייך זענען פערניכטעט געווארען אין דער צייט פון קריג אנ'ערך זיבענהונדערט פופציג טויזענט געביידעס, און 7 מיליאן העקטאר ערד זענען אזוי צושטערט און צוזקערט געווארען, אז אין פערלויף פון יאהרען נאכן קריג איז נישט מעגליך געווען זיי צו בעארבייטען און צו פערזייהען.

די אינדירעקטע שאדענס, וועלכע דער קריג האט איינגעריכט, לאזען זיך גארנישט בערעכענען, ווי אזוי א שטייגער קאן מען בערעכענען דעם ווערט פון די צעהן מיליאן מענשען, אלע כמעט אין בעסטען עלטער און דער שטארקסטער ענערגיע, וועלכע זענען אפגעריסען געווארען פון זייערע בעשעפטיגונגען, וועלכע האבען בעזעסען א קאלאסאלע סומע פון וויסען און קראפט און וועלכע זענען געפאלען אויף די שלאכטפעלדער? און ווי אזוי קאן מען בערעכענען דעם ווערט פון די צעהנדליגער מיליאנען פערוואונדעטע, אינוואלידען, וואס האבען פערלוירען די ארבייטסקראפט און זענען געווארען א לאסט פאר זיך, פאר זייערע נאהענטע און פאר דער געזעלשאפט? ענדליך דער פערלוסט פון די מיליאנען ארבייטס-שעה'ן, וואס האבען אנשטאט צו שאפען נייע ווערטען, געבראכט אומענדליכע פערניכטונג.

ווען אלזא דער ראקפעלער-אינסטיטוט צו פארשען די רעזולטאטען און פאלגען פון קריג בערעכענט זיינע פערלוסטען אויף ניין הונדערט מיליארד דאלאר, דארף מען די דאזיגע אסטראנאמישע צאהל, וועלכע קיינער איז אייגענטליך נישט אומשטאנד זיך פארצושטעלען, נישט האלטען פאר איבערגעטריבען.

און דאס אלץ איז געטון געווארען, כדי צו שאפען אזא וועלט און אזא ארדנונג פון נויט, דלות, אונזיכערקייט בימן מארגען, בארבארישקייט און ערוואַרטונג פון א נייער שחיטה, ווי מיר האבען עס ביים היינטיגען טאג!

אנטי־סעמיטיזם, האס צו יודען

דער לעבענס־גייסט פון היטלעריזם

די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווסקא" ברענגט בריף פון איהר בערלינער קארעספאנדענט א. ד. ט. „דער היטלעריזם און די יודען". די צייטונג קאנסטאטירט מיט גרויס פרייד און בעהאלטענער נקמה, אז דער היטלעריזם איז די בעוועגונג, וועלכע האט דערפיהרט דעם אנטיסעמיטיזם צו דער העכסטער פולקאמענהייט, אז דער אנטיסעמיטיזם איז פאר די היטלער-לייט א זאך, אין וועלכער זיי וועלען נישט געהען אויף קיין שום קאמפראמיסען. נאך מעהר, די צייטונג געהט ווייטער און שטעלט פעסט א זאך, וואס שטעלט אייגענטליך די גאנצע היטלער-בעוועגונג אין א זעהר און זעהר צווייפעלהאפטען ליכט: עס ווייזט זיך ארויס, אז אנטיסעמיטיזם דאס איז דער לעבענס-נערוו פון היטלעריזם, אהן אנטיסעמיטיזם פאלט די גאנצע בעוועגונג, פערלירט זי איהר בעוועג-גרונד.

„דאס אוועקווארפען דעם דאזיגען קאמף (געגען די יודען), שרייבט די צייטונג פון דמאווסקי'ן, וואלט אויף א לאגישען אופן געמוזט דערפיהרען צו א פערקריפלונג פון היטלעריזם און ברענגען אפילו צו זיין טויט. ווייל דאס וואלט געווען א שריט, וואס וואלט געשטאנען אין ווידערשפרוך צום מיפסטען עצם צום היטלעריזם, און דאס וואלט געמוזט ברענגען צו א פאראליטש פון גאנצען. אין ערגיץ וואלט זיך די שעדליכקייט פון א קאמפראמיס נישט ארויסגעוויזען אזוי בולט, ווי אין דאזיגען פאל.

דאס ענדעקישע בלאט איז דעריבער אונרוהיג צוליב די קלאנגען, וואס געהען ארום אין בערלין, וועגען א מעגליכער פערשטענדיגונג צווישען די יודען און די היטלעראוועצעס, און ווארענט זיי, אז אויב צו אזא אפמאך זאל קימען, וועלען די יודען צו איהם זיך בעציהען נישט אויפריכטיג און וועלען איהם פערראטען. עס איז שוין איצט קלאהר, אז פאר די יודען איז צעהן מאל ליבער פאן פאפען, איידער היטלער. אבער, בערוהיגט זיך די „גאז. ווארש."

„די היטלעראוועצעס זענען נישט די ערשטע און בעסטע נאראנים, וואס זאלען זיך לאזען לייכט אפנארען. זייער אנטיסעמיטיזם איז נישט קיין קלאהרער, דאס איז דער קארדינאלער פונקט פון זייער וועלטאנשויאונג, פון דער אנדערער זייט קאן מען אבער נישט פערמאכען די אויגען אויף דער גרויסער קינץ פון די יודען צו האנדלען לגבי שטארקערע, אוועקצוזעצען זיי נעבען זיך און אויסצונוצען פאר די אייגענע צילען אפילו זייערע פריהערדיגע אונטערדריקער".

דער ליבער פריינד פון היטלער'ן, דער ענדעק, שטעלט איהם אויס אנ'אמת'ע צייגניש פון אידעאישען דלות: שעהן איז די בעוועגונג, וואס איהר איינציגער אנהאלטס-פונקט און גייסט איז דער אנטיסעמיטיזם, וואס בלויז דער האס צו יודען קאן די בעוועגונג שטויסען צו מעשים און אהן דעם האס ווערט זי פאראליזירט און אפגעטויט.

פון פאלקסטעאטער דורכ'ן „דיבוק" צו דער מאדערנער ביהנע

אינטערעסאנטער ארטיקעל וועגען יודישען טעאטער אין „וויאדאמאשטשי ליטעראצקיע"

אנ'ארטיקעל וועגען יודישען טעאטער אין דער ערנסטער פוילישער ליטערארישער וואכענשריפט „וויאדאמאשטשי ליטעראצקיע" דאס איז באמת א גרויסע זעלטענהייט. אויב מיר האבען קיין טעות נישט, איז דאס בכלל דער ערשטער ארטיקעל וועגען יודישען טעאטער אין דאזיגען בלאט, ארום וועלכען עס גרופירט זיך די בעסטע פוילישע און יודיש-פוילישע אינטעליגענץ. דער ארטיקעל, געשריבען פון זיגמונט טאנעצקי, רעדט מיט גרויס ווארימקייט און סימפאטיע וועגען יודישען טעאטער, נאטירליך נישט וועגען שונדטעאטער, נאר וועגען דעם, וואס איז דורכגעדרונגען מיט די בלענדענדע טראדיציעס, וועלכע עס האבען בשעתו אין איהר ארייגעבראכט די „ווילנער" און פרץ הירשביין, די פלעיאדע טאלאנטפולע רעזשיסארען, ווי הערמאן, ווייכערט, ראטבוים און ארטיסטען, וואס האבען געשאפען רוהם דער יודישער ביהנע. טאנעצקי שרייבט:

פאריז, מאסקווע, ניו יארק, ווארשא — אומעטום דערזעלבער יודישער טעאטער, דערזעלבער רעפערטואר, ענדליך דערזעלבער פון ארט צו ארט וואנדערנדער אקטיאר. אין אמעריקע שטעלט מיט זיך דער יודישער טעאטער פאר א קאנגלאמעראט פון בראדוועי און פון געטא, פון מאדערנער אמעריקאניזאציע און מורח'דיגען טראדיציאנאליזם, אנ'עקלעקטישער רעקלאמע-שרייענדיגער קונסטיאריד מיט דעם כאראקטעריסטישען סיסטעם פון סטארען; אין מאסקווע, געשטיצט פון די רעגירונגס-פאקטארען, איז דער טעאטער א ווערקצייג פון פראפאגאנדע, ער אימיטירט אין זיינע מעטאדען מייערכאלדן און טאיראוון. די אייגענארטיגע פארמען פון יודישען טעאטער האבען זיך ענטוויקעלט אויף אונזער באדען, וואו די ארטיסטישע אמביציעס געהען האנד ביי האנד מיט די שטרעבונגען צו שאפען אנ'אייגענעם סטיל.

בשעתו זייענדיג ענטציקט דורך דער אינסצעניזאציע פון פרץ'עס „ביינאכט אויפ'ן אלטען מארק", האט באי (באי-זשעלינסקי — בעריהמטער פוילישער קריטיקער, רעצענזענט און פובליציסט, די רעד.) גערופען זיך צו פאראינטערעסירען מיט דער יודישער טעאטער-קונסט, אבער עפעס האט דער אפעל קיין רעזולטאט נישט געבראכט. דער יודישער טעאטער שטעהט ווי מחוץ דעם טעאטערלעבען אין פוילען. אונזער טעאטער האט ביז איצט נישט אויסגענוצט זיין אטראקציאנס-קראפט און האט נישט ארייגעצויגען אונטער זיין קולטורעלען איינפלוס די טעאטערען פון די מינדערהייטען.

דער פרעטענזיעלאזער פאלקס-טעאטער, פערווילונגס-טעאטער פון די ברייטע מאסען געשטאלטעט מיט מיה זיין רעפערטואר. אין לעצטען פערטעל יאהרהונדערט קאנסאלידירט ער זיך קינסטלעריש און אין יאהר 1915 גיט ער ארויס די אזוי בערופענע „ווילנער טרופע", וועלכע איז דער אינטערעסאנטסטער אויסדרוק פון די שטרעבונגען פון יודישען קינסטלערישען טעאטער. די „ווילנער טרופע" אין דער ערשטער צייט פון איהר טעטיגקייט איז א נאטוראליסטיש טעאטער, דער יסוד פון איהר רעפערטואר בילדען אנדרעיעוו, זודערמאן, טאל סטאי, הירשביין, קאברין און פינסקי.

אין דער נאכמלחמה-צייט נעהט די „ווילנער טרופע" אדורך דעם פאראקסיזם פון מיסטיציזם, וואס זיין אויסדרוק איז געווען דער „דיבוק".

די אינסצעניזאציע פון אנסקי'ס ווערק דורך דעם איינדרינגליכען ארטיסט און רעזשיסער דוד הערמאן איז געווארען דער ווענדעפונקט אין דער געשיכטע פון מאדערנעם יודישען טעאטער. דער „דיבוק" האט געגעבען א קווערשניט פון יודישען לעבען, האט אפגעשפיגעלט דעם „עקזאטיזם" פון חסידיזם, דער פינסטערער מיסטיציזם האט דא געפייערט כמעט ארגיאסטישע טריומפען.

איצט, דאכט זיך, איז שוין פאריבער די צייט פון דער חסידישער דיבוקיאדע און דער טעאטער ווערט פון א יום-טוב'דיג-רעליגיעזען מעהר וועלטליך, וואכענדיג לעבעדיג, ווי ביז איצט. פערשלאסען אין די ראהמען פון מיסטיציזם, איז ער געווען א מין אזיל-ארט פון דערווירקליכקייט, איצט וויל ער ווערען דער פערשפרייטער פון לעבענסענערגיע און ער טראגט די לאזונג פון אננעהמען דאס לעבען, אזוי ווי עס איז. ער ווערט א שטארק געווער אין קאמף געגען דער אלמעכטיגקייט פון קלער, ער פרובט אונטערגראבען די חסידיש-רביישע אקיפאציע.

נאך א צייטווייליגען פעריאד פון אויסערליכע איינפלוסען, וואס האט געפונען זיין „אויסדרוק אין דער אינסצעניזאציע פון דימאווס" זינגער פון זיין טרויער, האט אנ'אמת'ן איבערברוך געמאכט די פיעסע פון שלום אש'ן „קידוש השם", די אינסצעניזאציע פון מיכאל ווייכערמן האט געפרובט פעראייניגען די שטרעבונגען פון מאדערנעם אייראפעאישען טעאטער מיט דער טראדיציע פון יודישען טעאטער.

דער מחבר פון ארטיקעל רעדט דאן זעהר ווארים ארום די טעטיגקייט פון רעזשיסער מיכאל ווייכערט, וועלכען ער כאראקטעריזירט אלס זעהר טאלאנטפולען קענער און מחבר פון וויסענשאפטליכע ווערק וועגען טעאטער, אינסצעניזאטאר פון א רייה קינסטלערישע און ווערטפולע פיעסען. טאנעצקי פערענדיגט דעם ארטיקעל מיט'ן איינדרוק, וועלכען עס האבען אויף איהם געמאכט די לעצטע אויפפיהרונגען פון פרץ'ן, גאטעספעלדן, לייוויקן און טאלער'ן דורך דער סטודיע פון ווייכערט'ן: „די אלע אויפפיהרונגען האבען ארויסגעוויזען א הויכע שולע פון די פעהיגקייטען ביי די יונגע ארטיסטען, וועלכע ווערען געלערנט סיסטעמאטיש און גרונדליך. די פארשטעלונג, וואס איז געשטיצט אויף מוזיקאלישען ריטם, פערעכטיג געבויט אין פלאסטישער הינזיכט, האט אין מאנכע ערטער דערמאנט די בעסטע מוסטערען פון שילערס אינסצעניזאציעס (לצאן שילער איז ביים היינטיגען טאג דער גלענצענדסטער און אריגינעלסטער פוילישער רעזשיסער, די רעד.).

זאל מען נאר אפשאפען די פראהיביציע אין אמעריקע

די פראדוצענטען פון בראנפען, וויינען, ליקערען ערווארטען גאלדענע צייטען

ביי די וואהלען פון א פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען וועט איצט א גרויסע ראלע שפילען די פראגע וועגען דער פראהיביציע, דעם געזעץ, וועלכער פערווערט דעם האנדעל מיט אלקאהאל. די שאנסען, אז דער „טרוקענער" געזעץ זאל איצט אפגעשאפען ווערען און אמעריקא זאל ווערען א „נאס" לאנד, זענען איצט געוואלדיג אויסגעוואקסען. פארן אפשאפען דעם פראהיביש'ן-געזעץ האבען זיך ארויסגעזאגט די דעמאקראטישע פארטיי און א טייל פון דער רעפובליקאנישער.

ווען עס זאל אין אמעריקא אדורכגעהען דער געזעץ וועגען אנולירען דעם „פראהיביש'ן" און די טויערען פון דעם לאנד זאלען געעפענט ווערען פארן אימפארט פון פערשידענע שפירטען, וויינען און ביער — וואלט די ברויערייי, וויין און שפירט־אינדוסטרי נישט נאר אין די פעראייניגטע שטאטען, נאר אויך אין גאנץ אייראפע געשטאנען פאר א פערספעקטיוו פון אונגעוועהנליכער אויפלעבונג נאך דעם לאנגיעהריגען קריזיס.

מיט דער דאזיגער פערספעקטיוו הויבט מען זיך שוין אן ערנסט צו רעכענען סיי אין אמעריקא, סיי אין אייראפע. דערוויל גרייט מען צו די סטאטיסטישע אויסרעכנונגען, מען קאנטראלירט די זאפאסען אין די קעהלערס און מאגאזינען, מען רעכענט אום די פראדוקציע-מעגליכקייט פון די אפגעשטעלטע ברויערייען, בראנפען-פאבריקען א.ד.ג.

אין אמעריקע אליין וואלטען אין דער דאזיגער אינדוסטריע ארייגעלעגט געווארען גרויסע סאבייקען און קאפיטאלען. ביז'ן 1918 יאהר זענען אין די פעראייניגטע שטאטען געווען אין פולען גאנג 1100 ברויערייען. די צאהל פון די איצט ארבייטענדע, אונלעגאלע ברויערייען און שפירט־פאבריקען דערגרייכט די קיילעבדיגע צאהל פון 15.000. די אויסארבייטונגען פון די דאזיגע „פאבריקן" ווערען אבער קאנסומירט נאר דערפאר, ווייל דער ריכטיגער וויין, ליקער אדער בראנפען זענען פאר א דורכשניטליכען אמעריקאנער נישט צוגענגליך.

אייראפע לענט גרויסע האפנונגען אויפ'ן אימפארט פון אלקאהאל-געטראנקען קיין אמעריקא. ביז 1918 איז אמעריקא געווען דער גרעסטער קאנסומענט פון די פראנצויזישע וויינען און ליקערען, שפאנישע און איטאליענישע בראנפענס און דייטשען ביר. בעזיצט טאקע פראנקרייך איצט א זאפאס פון כמעט 200 מיליאן פלעשער שאמפאן־וויין, 176 מיליאן פלעשער באררא און 150 מיליאן פלעשער בורגונדער, וואס ווארטען נאר עס זאל זיך עפענען די אמעריקאנער גרעניצען. אין אימפארט פון די אלקאהאל-געטראנקען קיין אמעריקע זענען פאראינטערעסירט א חוץ איטאליען, שפאניען, דייטשלאנד אויך ענגלאנד, גריכענלאנד, שווייץ, מעקסיק, פארטוגאל, עסטרייך, אונגארן א.א.וו.

אויף די „גאלדענע צייטען" פאר די אימפארטערען פון וויין און בראנפען דארף מען אבער נאך ווארטען א צוויי יאהר, ווייל וועגען אנולירען דעם „פראהיביש'ן"-געזעץ אין אמעריקא קאן דעצידירען נאר דער קאנגרעס און די וואהלען וועלען פארקומען ערשט אין נאוועמבער 1933, ביז דער קאנגרעס וועט אנולירט דעם אלטען און אננעמען דעם נייעם געזעץ וועט עס געדויערן דויערן ביז יולי 1934.

די מיטעלשטאנד־קאלאניזאציע אין א״י

סוף פון רעפעראט פון ה׳ פארבשטיין

ירושלים (יט״א). אין ווייטערן לויף פון זיין רעפעראט וועגן דער מיטעלשטאנד־קאלאניזאציע אין א״י האט ה׳ פארבשטיין אונטערגעשטראכן, אז אונזער לאנדווירטשאפט איז איצט אנגעוויזען אין דעם גרעסטער טייל נאר אויף 1 ארטיקעל. אראנזשען. בעת די אינדוסטריע קען פאבריצירען טויזענדער ארטיקלען און זיך צופאסען צו אלע ווערק פון די שכנות׳דיגע לענדער. דער אינוועסטיציע־קאפיטאל פאר קליין־אינדוסטריע איז בעדייטענד קלענער ווי אין דער לאנדווירטשאפט. דער דורכשניטליכער ארבייטסלוין פאר אינדוסטריעלע ארבייטער איז בעדייטענד העכער פאר לאנדווירטשאפטליכע ארבייטער. די אינדוסטריע איז בעשעפטיגט א גאנץ יאהר בעת די לאנד־ווירטשאפט גיט בעשעפטיגונג אין געוויסע סעזאנען. מען דארף אויך נעהמען אין אכט, אז איין סערטיפיקאט פאר אנ׳ארבייטער בעציהט זיך אין בעסטען פאל אויף 2 פערזאן בעת א סערטיפיקאט פאר א קליין־אינדוסטריעלער אין עלטער פון 40—50 יאהר בעציהט זיך אויף א פאמיליע פון 4—5 פערזאן און דערביי וועט דער דאזיגער קליין־אינדוסטריעלער בעשעפטיגען און שאפען איינריזע־מעגליכקייטען פאר דורכשניטליך 5 ביז 20 ארבייטער. הונדערט מיטעלשטאנד־סערטיפיקאטען בעדייטען אנ׳ערך 400 פאמיליען־אנגעהעריגע און אנ׳ערך 700 ארבייטס־סערטיפיקאטען, רעכענענדיג צוויי פערזאן אויף א סערטיפיקאט 1400 מענשען. צוזאמען אלזא וועלען א דאנק די הונדערט מיטעלשטאנד־סערטיפיקאטען אריין אין לאנד 1800 פערזאן. ווען מיר וועלען אפילו זיך רעכענען מיט א צוריקוואנדערונג פון 10 פראצענט, וועלען נאך אלץ בלייבען אין לאנד 16 הונדערט פערזאן. אין יאהר 1930 זענען אין אלע קבוצות און מושבות, וועלכע זענען געשאפען געווארען דורך די ציוניסטישע פאנדען געוועזען בעשעפטיגט 6310 פערזאן, בעת אין דער אינדוסטריע און האנדעל האבען געפונען בעשעפטיגונג 20 טויזענד פאמיליעס.

עס דארף אויך אנגעוויזען ווערען, דאס דער איינפוהר אין א״י פון פרעמדע לענדער בעטרעפט יעהרליך אנ׳ערך 7 מיליאן פונט. א״י בילדעט אזוי־ארום א בעדייטענדען איינערליכען מארק. גלייכצייטיג בילדען סיריען, לבנון, עגיפטען, ציפער, איראק און אדען א בעדייטענדען עקספארט־געביעט, וועלכער אימפארטירט יעהרליך סחורות פאר 90 מיליאן פונט. די דאזיגע סחורות קענען אין א גרויסער מאס פאבריצירט ווערען אין א״י, לויט מיין מיינונג, דארף די אינדוסטריע אין א״י זיך שטיצען הויפטזעכליך אויף די עקספארט־מעגליכקייטען שוין איצט ווערען ענטוויקעלט האנדעלס־בעציהונגען מיט א רייהע שכינות׳דיגע לענדער און אפילו מיט אינדיען און פערסיען. א געוויסע בעדייטונג האט אויך דער פאקט, וואס די גרויסע אימפארטערען און סוחרים אין עגיפטען זענען יודען, וועלכע האבען א סענטימענט פאר א״י. עס איז דעריבער וויכטיג צו בעאיינפלוסען די מאנדאט־מאכט צו שליסען גינסטיגע האנדעלס־אבמאכען מיט די שכנות׳דיגע לענדער.

א גרויסע שטערונג פאר דער ענטוויקלונג פון דער קליין־אינדוסטריע אין א״י איז די פאדערונג פון אימיגראציאנס־דעפארטאמענט, אז יעדער אזוי־גערופענער קאפיטאליסט זאל זיך ארויסווייזען מיט א פערמעגען פון טויזענד און אין אויסנאמס־פאלען פינף הונדערט פונט. מיר האבען זיך בעמיהט צו איבערצייגען די רעגירונגס־פארשטעהער, אז די דאזיגע פאדערונג איז אומבעגרינדעט, אז פיל פון די איצטיגע פאבריק־בעזיצער אין תל־אביב האבען אנגעהויבען זייער ארבייט מיט אומבעדייטענדע קאפיטאלען. איצט ענטוויקלען זיך די דאזיגע פאבריקען גלענצענד און קענען אפילו נישט אויספיהרען אלע בעשטעלונגען. פיל פאבריקאנטען בעקלאגען זיך, דאס זיי קענען נישט פערגרעסערען זייער פראדוקציע, ווייל מען ערטיילט נישט קיין סערטיפיקאטען פאר די נויטיגע ארבייטער־ספעציאליסטען.

ארויסגעהענדיג פון שטאנדפונקט, אז דער עקספארט וועט בילדען דעם הויפט־פונקט פאר די נייע איינוואנדערער אין דער קליין־אינדוסטריע איז פאר אונז זעהר וויכטיג צו שאפען א גענויע סטאטיסטיק פון אימפארט און עקספארט אין א״י און די שכנות׳דיגע לענדער. צו דער דאזיגער ארבייט זענען מיר שוין צוגעטרעטען. עס איז אינטערעסאנט דאס צווישען די 800 ארטיקלען, וועלכע אונזער סטאטיסטיק געהמט ארום, בעזיצען נאך איינינגע הונדערט בכלל נישט קיין העברעאישע נעמען. וועגען דעם ענין האבען מיר זיך געווענדעט צום ועד הלשון און צו פערשידענע זאכקענער. מיר האפען, צו פערענדיגען די דאזיגע ארבייט אין משך פון די נאהענטסטע דריי חדשים.

אויף פערשידענע זיצונגען מיט די ארגאניזאציעס פון אינדוסטריעלער האנדווערקער און סוחרים האבען מיר זיך בעמיהט פעסטצושטעלען, וועלכע ארטיקלען פון די, וואס ווערען אריינגעפיהרט פון אויסלאנד קענען שוין איצט פאבריצירט ווערען אין א״י. עס האט זיך ארויסגעוויזען, דאס מען האט ביז איצט אימפארטירט די פרימיטיווסטע אויסארבייטונגען ווי וויין־פלעשער, טרינק־גלעזער, די איינפאכסטע בוי־אינסטרומענטען א.א.וו. גלייכצייטיג איז אנגעפיהרט געווארען א דירעקטע אקציע דורך בעראטונגען צו פראיעקטירען די ענטשפרעכענדע אינדוסטריע־קרייזען ווי אויך א ברייטע פרעסע־פראפאגאנדע.

אין משך פון בעריכטס־פעריאד האבען בעזוכט א״י אנ׳ערך דריי הונדערט דעלעגאציעס פון סוחרים און אינדוסטריעלער. עס ווערט געפיהרט א לעבהאפטע קארעספאנדענץ צווישען א״י און גלות לענדער וועגען פערשידענע פראיעקטען צו שאפען נייע אינדוסטריע־צווייגען סך־הכל זענען אויסגעארבייט געווארען אין משך פון די לעצטע 3 חדשים 640 אזעלכע פראיעקטען. טראץ אלע שוועריגקייטען פיהרען מיר שוין איצט ערנסטע פערהאנדלונגען מיט אנ׳ערך הונדערט אינדוסטריעלער פון פערשידענע בראנזשעס, א טייל פון וועלכע וועט שוין אין דער נאהענטסטער צייט זיך בעזעצען אין א״י.

די אויסערגעוועהנליכע ענטוויקלונג פון תל־אביב, וועלכע איז פון איין זייט א דערפרעהענדע ערשיינונג, ענטהאלט אין זיך געוויסע שוועריגקייטען וואס שטערען דער ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע. אפטמאל איז דער אינדוסטריעלער געצוואונגען נאך בעדייטענדע אינוועסטיציעס אריבערצוטראגען זיין פאבריק אין אנ׳אנדער ארט, ווייל דער צענטער פון שטאדט האט זיך פונאנדערגעוואקסען. דעריבער האבען מיר זיך געווענדעט צום בירגערמייסטער דיזענהאף מיט א פארשלאג צו גרינדען אויף דער אנדערער זייט פון טייך ירקון א ספעציעלע „פאבריק־שטאדט" און אויסבויען דארט בנינים פאר פופציג קליינע פאבריקען. דער דאזיגער פארשלאג איז פרינציפיעל אנגענומען געווארען און כדי נישט אפצושלעפען דעם ענין האבען מיר אויסגעארבייט א גענויעם פלאן, וואס איז איבערגעגעבען געווארען דעם בירגערמייסטער דיזענהאף און דעם עקזעקוטיוו־מיטגליד ה׳ נוימאן, כדי צו שאפען אין אמעריקע די נויטיגע געלד־מיטלען. די פערווירקליכונג פון דעם פלאן וואלט געווען א ברכה פאר דער קליין־אינדוסטריע. עס זענען אויך פערהאן אויסזיכטען צו בעקומען בעדייטענדע קאפיטאלען אין אמעריקא פאר׳ן הייזער־בוי.

די אבטיילונג פאר האנדעל און אינדוסטריע האט אויך נאך איין אויפגאבע, מעגליך צו שטיצען די ענטוויקלונג פון די שוין עקזיסטירענדע אינדוסטריען. דא קומט אין בעטראכט הויפטזעכליך די צאל־פאליטיק. די פראינטערעסירטע קרייזען ווענדען זיך אלץ אפטער צו דער יודישער אגענץ וועגען אינטערווענצען אויף דער דאזיגער געביט. עס איז אינטערעסאנט, אז עס האט זיך געווענדעט אויך אנ׳אראבישע דעלעגאציע. מען דארף צוגעבען אז די רעגירונג בעמיהט זיך צו ערפילען די גערעכטע און בעגרינדעטע פאדערונגען בנוגע דעם צאל־טאריף.

גלייכצייטיג מיט דער ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע ווערען נאטירליך געמאכט בעמיהונגען צו פערברייטערען די אבזאץ מערק. די גרויסע פאבריקען שיקען זייערע רייזענדע און געווינען א רייהע בעשטעלונגען. אין דעם פרט מוז מען אויך קומען צו הילף די קליין־אינדוסטריעלער. מיר זענען געקומען צום בעשלוס, אז עס איז נויטיג צו שאפען אין די וויכטיגסטע ערטער האנדעלס־אגענטורען, וואס וועלען זארגען וועגען דער פערברייטערונג פון די האנדעלס־בעציהונגען און זיך בעמיהען צו פערגרעסערן דעם אבזאץ פון די א״י־פראדוקטען. די ערשטע 4 אגענטורען וועלען געגרינדעט ווערען נאך היי־יאהר אין קאאיר, ביירוט, באגדאד און באמביי.

ביי דער לעצטער פערטיילונג פון די סערטיפיקאטען האט אונזער אבטיילונג אויסגעווירקט צו בעשטימען 300 סערטיפיקאטען פאר מיטעלשטאנד. מיר בעמיהען זיך צו העכערען ענטשפרעכענד דעם אלטער פון די עמיגראנטען פון דער קאטעגאריע. בעת פאר ארבייטער איז די אלטער־גרענעץ בעשטימט ביז 35 מוז זיך פאר אינדוסטריעלער געהעכערט ווערען ביז פופציג יאהר. די עקזעקוטיווע האט וועגען דעם ענין געמאכט שוין געוויסע שריט ביי דער רעגירונג און מען דארף האפען, אז דער רעזולטאט וועט זיין א בעפרידיגענדער.

ביי דער ענטוויקלונג פון קליין־אינדוסטריע איז אפטמאל נויטיג צו ערטיילען א געוויסע קרעדיט־הילף. הויפטזעכליך זענען דאס קרעדיטען, וואס לאזען זיך נישט איינפאסען אין די ראהמען פון א באנק־אינסטיטוציע. עס דארף דעריבער געשאפען ווערען א נישט־גרויסער פאנד ביי דער אבטיילונג פאר האנדעל און אינדוסטריע, וואס וועט אויף דעם צוועק פערווענדעט ווערען. די הלוואות וועלען פערשטעהט זיך, געגעבען ווערען אונטער געוויסע גאראנטיעס.

עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אז אונזער אבטיילונג מוז ארבייטען מיט דער גרעסטער פארזיכטיגקייט און פעראנטווארטליכקייטס־געפיהל, אויב די פיערטע עליה האט אהן שום סיסטעמאטישער ארגאניזאציע אריינגעבראכט אין א״י אנ׳ערך 40 טויזענד יודען, האפען מיר אין דער נאהענטסטער צייט בעדייטענד צו פערגרעסערן דעם ישוב.

מיר האבען ביז־איצט פעראקערט דעם באדען, געוועקט דעם אינטערעס אין גלות. מיר ווייסען, אז אונזער ארבייט איז ביז־איצט געווען גאנץ בעשיידענע. מיר בעטען דעם אקציאנס־קאמיטעט צו נעהמען אין אכט, דאס מיר האבען אייגענטליך געארבייט נישט מעהר ווי 4 חדשים. אין די הענד פון אקציאנס־קאמיטעט, אין דער אונטערשטיצונג פון אונזער ארבייט ליגט די צוקונפט פון מיטעלשטאנד־פראבלעם. מיר פון אונזער זייט וועלען דעם דאזיגען פראבלעם ווידמען אונזערע גרעסטע און ענערגישסטע בעמיהונגען.

מיין באבע דערצעהלט...

א מעשה

פון אי״מ״ן

די באבע רחל׳ע האט זיך א ווייל פערקלערט, ווי זיך דערמאהנען.

מיר אלע האבען שטיל געהארכט, און די באבע האט ווידער אנגעהויבען:

אבער נישט בעשער׳ט געווען, דער שטן המשחית האט מקטרג געווען. די מרשעת לילית האט געוועבט תחבולות, דער רשע סממ״אל האט געפלאנטעט א נעץ. דער בעל שם הקדוש האט דאס באלד פון אנהויב דערזעהען.

איז הערשעלע געווען — ווי איהר ווייסט שוין — א משונה קינד. משוגה ממשונה.

„נאר יודען, נאר צוליב יודען איז די וועלט בעשאפען געווארען, ווען נישט יודען, וואלט זיך דער בורא שמים וארץ גאר נישט געווען בעמיהט זי צו בעשאפען. כשביל ישראל נברא העולם", — פלעגט זאגען הערשעלע. — „כל מה שברא הקב״ה בעולמו, אלץ וואס הקב״ה האט בעשאפען אויף דער וועלט איז — לכבודם ברא, פאר דעם כבוד פון ישראל".

איז ער געווען א מעסטער.

געמאסטען די פסיעות — די שפאן — אין שבת צי זיי זענען נישט צו גרויס. — געמאסטען די ארבע כנפות צי זענען זיי נישט צו קליין, — געמאסטען ביים סדר דעם כוס אליהו אין געוואלט דערגעהן וויפיל התישבי האט אפגעטרונקען — און מען האט אויף איהם געזאגט: „ער וועט נאך אמאל אויסמעסטען דעם אור העולם מיט אלע ככבי לכת...

מיין באבע האט אפגעזיפצט. — און נאך א ווייל ווייטער געזאגט:

און דאס מעסטען האט געגעבען דעם ס״ם א כוח דעם נר העולם צו פערלעשען.

וואלט הערשעלע געווען געמאסטען נאר די קדושה, וואלט ער זיכער זיין, א „נר תמיד", אפשר גאר א עמוד אש.

האט אבער דער מגטרג געטון זיינס, לילית האט געוועבט תחבולות. סמ״אל געשפינט נעצען...

האט זיך דאס יונגעלע הערשעלע א נעהם געטון אויך צו זרים... און דאס האט גאר מ׳עיש עולמות געווען.

די מעשה איז אזוי געווען:

אין שטעטעל איז געווען א גאר גרויסער קלויסטער — און פלוצים האט מען דערזעהען אז דער קלויסטער זינגט.

מען ווייסט נישט וואס, ווער און ווען, מען ווייסט נישט, וואס איז געשעהען. אפשר איז די ערד אויף וועלכער דער קלויסטער שטעהט צו ווייך און די מויערען פון קלויסטער צו שווער!? אפשר שלעכט דער יסוד געבויט? אפשר מקרה, און אפשר טאקע השגחה? בקיצור דער קלויסטער זינקט פון טאג צו טאג...

האט עס ביי די צלמים־גלויביגע ארויסגערופען א ערגערניש, א מוראדיגען עצבות... סטייטש אזא גרויסער קלויסטער. אזא — להבדיל — הייליגקייט זינקט...

דערצעהלט מען, אז א יודישער משומד, א גרויסער קאפ, איז געפאלען אויף א מחשבה:

ער איז ארויף ביז צום קאפ פון דער דאזיגער קירה און אויבען אויסגעקריצט דעם גאנצען שם „הייה"...

בזה הרגע האט דער קלויסטער אויפגעהערט זינקען. ווען נישט דער משומד וואלט שוין הייבט אוודאי נישט זיין, קיין שריד ופליט פון קלויסטער.

אבער, איז דאך פערהאן א קטרוג, איז דאך פערהאן א מרשעת לילית א רשע סמ״אל.

הערט הערשעלע פון דעם קלויסטער פון דער מעשה פון משומד, קלערט ער, פאלט איהם איין א מחשבה — און דווקא א מחשבה זרה:

א יעדער נאכט פונקט צוועלף א זייגער, געהט ער בסתר ארויס פון שטוב, האט א שטרוי אין האנד. ער געהט צום קלויסטער.

עטליכע שריט פאר דעם קלויסטער בלייבט הערשעלע שטעהן. ער זאגט עטליכע קאפיטלעך תהילים, דאן געהט ער צו צו דער מויער.. ער שטעקט איין א קליינע שטרוי אין דער ערד נעבען דער מויער, ער מאכט זיך א סימן — און געהט צום קלויסטער.

און יעדע נאכט פונקט צוועלף א זייגער, געהט ער — בסתר — צום קלויסטער מעסטען.

ער מעסט צי זינקט דער קלויסטער צי ניין?...

איך א געוויסער לבנה־נאכט, ווען די לבנה האט זילבערדיג בעלויכטען דעם גאנצען מקום אין הערשעל איז צוגעקומען צום קלויסטער „האט ער די שטרוי שוין נישט אנגעטראפען"...

ווען טאטע־מאמע האבען זיך אויפגעכאפט נאך האלבער נאכט און פלוצים דערזעהען נישטא הערשעלע, זענען זיי ארויס אין גאס איהם זוכען און נישטא הערשעלע — איז געווארען א ליאר׳ם, דאס גאנצע שטעטעל האט זיך אויפגעכאפט און געלאפען זוכען...

דארט נעבען דער קלויסטער־מויער האט מען אויפגעפונען הערשעלען א טויטען. דאס גוף׳ל איז שוין געווען קאלט, דאס פנים, דאס קינדישע צורה׳לע, האט נאך געלאכטען — פונקט ווי די לבנה...

מען האט עס געוואוסט. עס איז זייער מעשה: לילית און סמ״אל.

דאס גאנצע שטעטעל איז איינגעהילט געווארען אין עצבות.

פאר הערשלען האט מען אויסגעקליבען א בעזונדערען קבר. מען האט איבער זיין קבר׳ל אויפגעשטעלט א גרויסע מצ׳ה און אנגעצונדען א נר־תמיד...

די באבע האט זיך אפגערוהט א לענגער׳ע ווייל און דאן האט זי געזאגט:

„א יא, א שעהנע מעשה, קינדער׳לעך?

אבער דאס איז נאך נישט דער עיקר־המעשה, פערהאן נאך א עיקר.

ווארט א ווייל, איך וועל זי אייך דערצעהלען.

— — — — — — — — —

נאך א לענגער׳ע ווייל׳ע האט די באבע אנגעהויבען:

איצט קינדער׳לעך מוזט איהר גוט געדענקען די גאנצע מעשה, בעהאלטען זיך גוט אין זכרון די ווערטער פון בעל־שם־הקדוש דעמאלט ווען הירשעלע איז געבוירען געווארען און דערזעהען דאס ליכט פון דער וועלט — און איהר טארט אפילו אויף א ווייל נישט פערגעסען, אז הירשעלע איז דעמאלט אלט געווען זיבען יאהר.

איצט, מיינע טייערע קינדער׳לעך, הערט דעם סוף פון דער מעשה.

אכט יאהר שפעטער איז דער בעל־שם־הקדוש מיט עטליכע תלמידים דורכגעפאהרען א דערפעל ערגיץ־וואו איז די קארפאטען־בערג, דארט וואו די בערג זענען שטיינערדיג און זענען הויך ביז צו די וואלקענס אונטער דעם הימעל.

ביי א יודישען טאטען א מילכיגער איז געווען א גערעטען יונגעלע, משה׳לע. מען דערצעהלט א זעהר גערעטען יונגעלע, משה׳לע איז אלט געווען זיבען יאהר. פונקט זיבען יאהר.

איז משה׳לע געווען זעהר קראנק און דער טאטע, געהערט, אז דער בעל־שם־הקדוש איז געקומען, איז ער געקומען צו לויפען, געפאלען צו די פיס פון בעל־שם הקדוש, און געבעטען קומען ראטעווען זיין קינד.

דער בעל־שם הקדוש האט תיכף מסכים געווען צו געהען און געזאגט צו זיינע תלמידים:

„קומט און איהר וועט עפעס הערען".

איז מען געגאנגען.

ווען דער בעל־שם הקדוש האט אנגענומען דאס קינד ביים דופקל און א ווייל זיך פערקלערט, דאן האט ער דאס יונגעלע א פרעג געטון:

משה׳לע — איך בין אויף דיר גוזר, זאג, ווי גמלה, מיש ... ווער ביזטו?

און משה׳לעס צורה׳לע האט אנגעהויבען לויכטען און ער האט באלד געזאגט:

„פאר פינפצעהן יאהר בין איך געבוירען געווארען, נ״ין הויז פון ישראל וואסערטרעגער אין שטעטעל ניסכיזש, מיין מוטער איז געווען שיינע ציפע... איך בין געווען א נביא, א מעסטער, איך האב מיט א שטרוי געמאסטען א זינקענדיגען קלויסטער מיט א אויפגעקריצטען שם „הייה", איך א לבנה־נאכט, ווען איך בין געקומען מעסטען — איז די שטרוי נישט ... מיר א שטויס געטון אין הארצען און איך בין געשטארבען. דאס גאנצע שטעטעל האט מיך מספיד געווען. מען האט מיך מקבר געווען אויף דעם דארטיגען בית־החיים, איבער מיין קבר געבויט א גרויסע היי״ל, און אנגעצונדען א נר תמיד ביז איך הײנטיגען טאג".

„אין דער מינוט האט דאס יונגעלע משה׳לע אויסגעהויכט זיין נשמה".

און מיין באבע — עליה השלום — האט אויסגעפיהרט.

„איצט פערשטעהט איהר שוין, ווי ווייט דער בעל־שם הקדוש האט געקאנט קוקען?"

(סוף).

קריסטליכע רעליגיעזע סעקטעס

ווילען ארויפפירען אויפ'ן דרך-הישר די „אומגליקליכע" גרים...

פארוואס זענען ניקאלאי'ס סאלדאטען נעגאנגען אהן העמדער. — דער סוד, וואס איז פלוצים ענטדעקט געווארן.— דער משל און דער נמשל.— א מישמאש פון יודנטום און קריסטנטום.— מ'טרייבט מיט נאגאיקעס די גרים, זיי זאלן גיין הערן די רעליגיעזע קריסטליכע דרשות.—דער ערשטער געזעץ, וואס ערלויבט די גרים צו לעבן אלס פרייע בירגער.—3 סעקטעס.—סובאטניקעס און ריכטיגע מתיהדים

איינמאל, ווען ניקאלאי דער ערשטער איז אין יאהר 1853 געקומען קיין מאהילעוו, האט מען איהם אויפמערקזאם געמאכט אויף דעם, וואס זיינע פאדריאדטשיקעס בעגנבע'נען דעם מיליטער — זיי גיבען אפילו נישט די ארימע סאלדאטען קיין העמד אויפ'ן לייב...

ווען דער קייזער האט געהייסען זיך אויסטאן עטליכע סאלדאטען איז ער ערשטוינט געווארען — זיי זענען געווען געמלט... און אנשטאט א העמד האבען זיי נאר געטראגען א שמוציגען קראגען אויפ'ן האלז.

ער האט גלייך ארויסגערופען איינעם פון די הויפט פאדריאדטשיקעס און איהם געפרעגט:

— סטייטש, ווי קענסטו דאס אזוי בעהאנדלען מיינע סאלדאטען? איך זעה צום ערשטען מאל, אז מ'זאל פערקירצען א העמד אויף אזוי פיל, אז פון איהר זאל נישט בלייבען מעהר ווי א קראגען...

— ערלויבט מיר איך צו דערציילען א געוויסען עפיזאד פון דער ביבעל — האט זיך דער פאדריאדטשיק געווענדעט צו ניקאלאיען.

— ביטע איך דערלויב איך — האט דער קייסער געענטפערט.

— זיין מאַיעסטעט ווייס געוויס וועגען דעם, אז יודען האבען געמאכט א גאלדענעם קאלב אין מדבר.

— יא, ווער ווייס דען דאס נישט?

— אביסעל נישט פערשטענדליך איז אבער — האט דער פאדריאדטשיק פארטגעזעצט, וואס אין דער תורה ווערט די מעשה דערצעהלט וועגען א קאלב און אין תהילים גאר וועגען אן אקס, ווי עס שטייט אין פסוק: „וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב", די זאך איז אבער גאנץ איינפאך: די יודען זענען ערשט ארויס פון מצרים, וואו זיי האבען זיך צוגעוואוינט צום עגיפטישען קולט — אן אקס, זייענדיג אין מדבר, האבען זיי, דעריבער אויך געוואלט שאפען א גרויסען גאלדענעם אקס. אזוי ווי צווישען זיי זענען געווען א סך גענעראלען, אנפיהרער און שרים. ווי די שרי אלפים, שרי מאות, און שרי עשרות, וועלכע האבען געוויס אנגעהויבען צו ציילען און טאפען דאס גאלד, וואס דאס פאלק האט געבראכט. פערשטייט זיך, אז פון דעם גאלד האט א היבש ביסעל געפעהלט און ס'איז מעהר נישט געבליבען ווי א קליינער קאלב.

דא האט דער פאדריאדטשיק אויפמערקזאם געמאכט דעם קייסער, אז שולדיג אין אלץ זענען זיינע גענעראלען, אפיצירען און פולקאווניקעס.

דערפון איז אויך צו זעהען, אז אויף זיין עלטער האט זיך ניקאלאי בעצויגען צו די גרים גאנץ טאלעראנט. די עפענטליכע רדיפות אויף די גרים האבען אויפגעהערט און בעת אלעקסאנדער דער צווייטער איז ארויף אויפ'ן טראן (1856 יאהר), האבען זיך אנגעהויבען צו ענטדעקען מעהרערע קהלות פון מתיהדים און דאס איז געווען דווקא אין די ערטער, וואו מ'האט קיינמאל קיין יודען אויף א רפואה נישט געזעהן...

זעהענדיג, אז די התיהדות-בעוועגונג האט זיך זעהר פערשפרייט האט מען אנגעהויבען צו זוכען מיטלען, ווי אזוי אומצוקעהרען די גרים צו דער פראוואסלאוויע, מ'איז דאן געפאלען אויף א גאנץ נייער המצאה. גרינדען רעליגיעזע חברות מיט א נייער פראגראם — א מין מישמאש פון קריסטענטום מיט יודאאיזם.

דער לימוד פון אט דער סעקטע איז בעשטאנען אין דער אויפקלערונג אז יעזוס איז א זוהן פון דעם גאט יעהאווא. יעזוס איז דער גאט, וואס האט זיך ענטפלעקט צו אברהם, יצחק יעקב, ווי אויך צו אלע נביאים — דער גאט יעהאווא וועט צוזאמען מיט יעזוס'ן, זיין זוהן ענטפלעקען זיך לעת קץ ווי עס שטייט: „כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון", און דאן וועט דאס קריסטענטום און אלע איהרע פארמען ווערען די איינציגע געטליכע אמונה, וועלכע וועט הערשען איבער דער גאנצער וועלט.

נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס מ'האט די גרים געטריבען מיט געוואלד, טאקע מיט נאגייקעס צו גיין אין ביי־געשאפענע סעקטעס הערען די הייליגע דרשות — האט דאס אבער נישט געהאלפען — דער התיהדות-געדאנק האט זיך אלץ פערשפרייט צווישען דער קריסטליכער בעפעלקערונג.

ס'איז אבער איינגיכען געקומען א צייט, ווען די מתיהדים האבען זיך אנגעהויבען צו פיהלען פרייער — ס'איז דערשינען דער ערשטער עפענטליכער געזעץ, וועלכער דערלויבט די גרים צו לעבען אפילו אין מאסקווע און פעטערבורג, צו בעקומען פאספארטען און פאהרען וואוהין זיי ווילען נאר.

אינטערעסאנט איז, אז דער אינערן-מיניסטער האט אין א צייט ארום געמוזט ארויסגעבען א געזעץ וועלכער אנערקענט די גרים פאר אמת'ע קריסטען מיט גלייכע רעכט פון די פראוואסלאווע רוסען. דער מיניסטער גיט נאך צו פאלגענדען מאטיוו: „מיר דארפען זיי נישט דערווייטערן און אפשטויסען פון זיך, ווייל מיט דער צייט וועלען זיי א לייך אנערקענען, אז זיי האבען פערבלאנדזשעט, און וועלען זיך אומקעהרען צו דער הייליגער פראוואסלאוויע"....

די מתיהדים האבען געהערט צו דריי גרופען, פאלגענדע דריי סעקטעס:

1) „סתם מאלאקאנען" — דאס זענען רוסען, וואס גלויבען אין עוואנגעליום, אבער לייקענען אפ יעזוסעס געטהייט און גלויבען נישט אין מירם'ס שוואנגערשאפט פון רוח הקודש זיי ווייסען אויך נישט פון קיין קירכען-טראדיציעס, „טובלען" זיך נישט, שפריצען נישט מיט קיין הייליגע וואסער און צלמען זיך נישט.

2) „סובאטניקעס" — דאס זענען קריסטען, וואס אנערקענען נישט דעם זונטאג אלס א רוהע-טאג — זיי היטען שטרענג, בקדושה ובטהרה דעם יודישען שבת.

3) „מתיהדים", ארער ווי זיי ווערען אנגערופען אין דער קירכען-ליטעראטור, מיט'ן נאמען: „תלמודיסטען" און „היטעל-טרעגער" — דאס זענען די אמת'ע גרים, הגם זיי האבען זעהר אפט אונטערשטריכעלט, אז זיי היטען נאר „תורת משה" אבער נישט דעם תלמוד, דאס האבען זיי געטון צוליב דעם ווייל מ'האט זעהר גערודפט די יודען-תלמודיסטען און מקרב געווען די קאראאימער.

צבי כשראי

א מענש שטארבט ערשט 22 מינוט נאכ'ן „טויט"

נייע ערפינדונג פון יודישען פראפעסאר וועט פיל העלפען דער מעדיצינישער וויסענשאפט

א ווינער יודישער פראפעסאר דר. אייזענמענגער, האט ערפונדען אן אפאראט מיט וועלכען מען וועט קענען מחיה מתים זיין א מענשען, וועלכער וועט שטארבען, ארער געהערט ווערען אויב מען וועט אנווענדען די געהעריגע מיטלען נישט שפעטער ווי א שעה נאכ'ן טויט.

פון די פילע עקספערימענטען, וועלכע דער פראפעסאר האט געמאכט אין א פאל מיט איינעם, וועלכער איז איבערגעפאהרען געווארען פון אן אויטאמאביל. ער איז געווען אזוי צושמעטערט אז אין דער קארעטקע פון דער „גיכער-הילף" איז ער אויסגעגאנגען. א האלבע שעה נאכדעם איז געקומען דר. אייזענמענגער און האט מיט זיין אפאראט דעם טויטען צוריק לעבעדיג געמאכט.

פון די אינטערוויא'ען וועלכע ער האט געגעבען צו פרעסע-פארשטעהער איז צו זעהן, אז דער פראפעסאר אייזענמענגער האלט זיך גענוי בעשיידען מיט זיין ערפינדונג. ער האט קודם כל זיך דערקלערט, אז נישט יעדען טויטען אפילו באלד נאך יציאת נשמה איז מעגליך אימשטאנד לעבעדיג צו מאכען, בעיקר האנדעלט זיך עס וועגען לעבעדיג מאכען מענשען, וועלכע שטארבען מיט נישט קיין נאטירליכען טויט, ווען מען ווערט דערשאסען, געהאנגען, געסמט א.א.וו.

— מענשען, — האט ער געזאגט, — אייגענטליך רעדן זיך פשוט נישט אין. דער פראגע וועגען טויט און לעבען פון א מענש. דער מענש איז ביי זיי שוין טויט מיט דעם מאמענט ווען ער הערט אויף צו אטעמען און עס שטעלט זיך אפ דאס הארץ. דאס איז נישט ריכטיג, ווייל דער מענש שטארבט נישט מיטאמאל, נאר — אברים'ווייז. קודם כל הערט ער אויף צו אטעמען, דאס הייסט נאך נישט געשטארבען, נאך צעהן מינוט שטעלט זיך אפ דאס הארץ, עס ארבייט נאך אבער דער מוח... דער מוח הערט אויף צו ארבייטען צוועלף מינוט נאך דעם שטארבען פון הארץ. ערשט 22 מינוט נאכדעם ווי דער אטעם שטעלט זיך אפ, הויבט זיך אן דאס פאקטישע אפשטארבען, און פון דעמאלט אן ווערט יעדע [illegible] האט דעריבער דעם גרויסען ווערט וואס איך בין אימשטאנד אין דער שעה פון אפשטארבען ווען עס איז שוין ביז איצט קיין האפנונג נישט געווען צוריק לעבעדיג צו מאכען יעדען מענש. דעם אפאראט מיינעם האב איך א נאמען געגעבען „ביאמעטער" וועלכער ווערט שוין אפילו בענוצט אין א סך שפיטאלען אין וויען.

ווי אזוי מאכט מען לעבעדיג א טויטען מענש?

— קודם-כל — האט פראפעסאר אייזענמענגער אנגעוויזען, — מוז מען פעסטשטעלען דאס אטעמען און די בלוט-צירקולאציע פונ'ם אפשטארבענדען מענש, דאס טוט טאקע מיין אפאראט, וועלכער ארבייט אויטאמאטיש און מיין אויפגאבע איז בלויז אנ'אבסערוואטאריש איך קוק זיך צו. פון אלע מיינע פראבעס וועלכע איך האב געמאכט א סך, ווייל, די קליענטען האבען שוין סיי־ווי־סיי נישט געהאט, וואס צו פערלירען, זענען מיר בלויז געציילטע פאלען נישט געלונגען. אויסנאמען זענען אומעטום פערהאן. צווישען די פילע פאלען האב איך געהאט א פאל מיט א דינסטמיידעל, וועלכע האט זיך אויפגעהאנגען. אז מען האט זי אפגעשניטען פון דער תליה, איז זי שוין געווען טויט. איך בין אנגעקומען באלד נאכדעם א האלבע שעה האב איך געארבייט איך האב זי צוריק אפגעלעבט. זי האט ביסלעכווייז אנגעהויבען צוריק אטעמען. דאס בלוט האט זיך אנגעהויבען לאנגזאם בעוועגען, דאס הארץ האט אנגעהויבען שוואך קלאפען ביז עס האט זיך אנגעהויבען א נארמאלע פונקציאנירונג פון ארגאניזם און דאס מיידעל האט געעפענט די אויגען.

דער דאזיגער אפאראט, דער „ביאמעטער" קאן, מיט ערפאלג, אנגעווענדעט ווערען ביי דערשטיקען זיך מיט גאז. און פערשידענע אנדערע פערסמונגען.

—מען דארף זיך, בכלל נישט אײַלען צו בעגראבען טויטען, ווייל — עס קאן זיך זעהר אפט טרעפען, אז אפילו עטליכע שעה נאכ'ן „טויט", זאל מען בעגראבען א פאקטיש לעבעדיגען מענשען. נישט נאר א פשוטער מענש, נאר אפילו דאקטוירים קאנען זיך טועה זיין ביים פעסטשטעלען די אבסאלוטע סמנים פון טויט, אויף זיכער פעסטשטעלען איז א סך מאל נישט מעגליך, נאך מיט פופציג יאהר צוריק האט א פראנצויזין איינגעלייגט 25000 פראנק א פרעמיע פאר יענעם דאקטאר, וועלכער וועט קענען פעסטשטעלען די אבסאלוטע און אויסשליסליכע סמנים פון זיכערען טויט. דאס געלד ליגט נאך ביז היינטיגען טאג אין דער מעדיצינישער סעקציע פון דער פאריזער וויסענשאפטס-אקאדעמיע און קיינער האט די פרעמיע נאך נישט געקראגען...

אויף דער פראגע צי מען וועט אמאל קענען ערפינדען אזא אפאראט וואס זאל קענען לעבעדיג מאכען יעדען טויטען מענשען, האט דער פראפעסאר אייזענמענגער געענטפערט:

— דאס איז אונמעגליך, טויט, דאס איז אן אייזערנער געזעץ פון דער נאטור. אהן טויט וואלט קיין לעבען נישט געווען. שטעלט זיך פאר ווי דאס לעבען אונזערס וואלט אויסגעזעהן ווען עס וואלט געלונגען איינמאל פאר אלעמאל גובר צו זיין דעם טויט.... דאס קען נישט זיין. אלץ וואס לעבט מוז סוף כל סוף שטארבען, מעגליך, אז אין די קינפטיגע דורות, וועלען מענשען לעבען זעהר לאנג. צו עטליכע הונדערט יאהר, אבער שטארבען וועט מען מוזען, איך בין איך איבערצייגט אז מענשען וואלטען גארנישט געוואלט לעבען אייביג. היינט בלויז חלומט מען וועגען אומשטערבליכקייט אבער ווען אלע וואלטען געווארען אומשטערבליך, וואלט מען אנגעהויבען חלומען וועגען ... טויט, מען וואלט דאס אנגעהויבען בעטראכטען פאר דעם גרעסטען גליק פון לעבען...

מיט מיין אפאראט בין איך נאר אויסען אפצואטעמען ווען מענשען פון א פיקטיווען, פריהצייטיגען און נישט-נאטירליכען טויט און דאס איז מיר געלונגען.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלביאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אווענד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

„אונזער ראטשילד..."

(א בריף פון וויען)

דער וויענער ראטשילד הייסט אין וויען אונזער ראטשילד. מיר יודען האבען א טבע, אלע גרויסע מענשען פאר אונז צו רעקלאמירען. פאר עטליכע יאהר האט דער בעריהמטער פראפעסאר שטיינאך געפייערט זיין 70-יעהריגען יובילעי. האבען דעמאלט די יודישע צייטונגען געשריבען: „אונזער שטיינאך, דער יודישער, גרויסער מח שטיינאך". פארוואס? ווייל ער האט א לאנגע בארד? ווייל ער איז א מורה-מוריני צווישען די דאקטוירים? ווייל ער איז דער ערשטער ערפינדער פון דער פעריונגערונגס-מעטאדע? ביז ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז פראפעסאר שטיינאך איז בכלל קיין יוד נישט, קיינמאל קיין יוד נישט געווען, ער שטאמט פון שטייערמארק'ס אין עסטרייך. אבער אויב, אז מיר זאגען: אונזער ראטשילד, ווייסען מיר, אז מיר האבען טאקע א בערעכטיגונג דערצו.

ראטשילד בעווייזט זיין יודישקייט נאר איינמאל אין יאהר, צו יום כפור. דעמאלט געהט באראן לואיס ראטשילד אין זייטענשטעטען-טעמפעל דאווינען. דארט האט דער הערר באראן זיין „שטאנד". אין די צייטען פון דער אינפלאציע, ווען אונזער צווייטער וויענער יודישער גביר, באזעל, האט מיט ראטשילד געפיהרט א ביטערן קאמף פאר די עליות. באזעל האט תמיד געוואלט ווייזען, אז ער האט א סך געלד און ער האט גרויסע סכומים מנדר געווען. אבער ראטשילד האט זיך דערויס גאר נישט געמאכט. ער האט געוואוסט, אז דער נייער עושר, דער מאן וואס האט זיין געלד אין דער מלחמה-צייט געמאכט, וועט זיך נאך אמאל אויסגלייטשען, אז ער וועט נאך ווערען א קבצן. ס'איז דאך טאקע א חוצפה! געגען א ראטשילד צו ווילען אויפטרעטען! ראטשילד איז דאך סוף-כל-סוף נישט א היינטיגער עושר! מיר קענען דאך די געשיכטע, ווי אזוי מאיר אנשעל ראטשילד האט אין יאהר 1815 געלייגט דעם פונדאמענט צו זיין פערמעגען בעת דער מלחמה פון וואטערלאא.

היינט האט אונזער ראטשילד, דער וויענער באראן לואיס ראטשילד, א סך געלד פערלוירען. דעם ערשטען קלאפ האט באראן געכאפט ביי דער עסטרייכישער קרעדיט-אנשטאלט. ווען באראן ראטשילד האט פאר 4 יאהרען געמוזט איבערנעהמען די באדען-קרעדיט-אנשטאלט, האבען א סך מענשען געזאגט, אז דאס וועט קיין גוטען סוף נישט ברענגען. די עסטרייכישע באדען-קרעדיט-אנשטאלט איז געווען בערקראכט, פיל מיט חובות, נישט געווען אומשטאנד דעם קלענסטען בעטראג צו בעצאהלען, און ראטשילד האט אויף זיך אזא עול גענומען! צי קען א סוחר עקזיסטירען, אז ער נעמט איבער א געוועלב מיט חובות? אז ער לייגט זיך אריין אין א קראנק בעט, צי קען אזא מענש געזונד ווערען? ניין! די צייט האט בעוויזען, אז די מענשען האבען רעכט געהאט. די קרעדיט-אנשטאלט, די גרעסטע באנק אין עסטרייך, איינע פון די גרעסטע אין אייראפא, האט געמוזט קומען צו דער עסטרייכישער מלוכה, מען זאל זי שטיצען. די גרויסע, שטאלצע קרעדיט-אנשטאלט האט געמוזט קומען בעטען הילף, כדי זי זאל נישט מוזען צומאכען דעם שאלטער.

דעם צווייטען דורכפאל האט באראן לואיס ראטשילד געהאט ביי דער אמסטעל-באנק אין אמסטערדאם אין האלאנד. דארט האבען זיינע גוטע פריינד, כמעט אלע זיינע בעקאנטע, זייער געלד אריינגעלייגט, און ביי זיי האט דער הערר באראן דאך נישט געקענט דאס געלד צונעהמען. זיי האט ער געמוזט אלעס צוריקגעבען. אט למשל, דעם בעריהמטען עקטיאר פאללענבערג, א פאר גראפען, באראנען און מלוכה מיטגלידער פון פריהערע און איצטיגע מלוכות. די דאזיגע חברים האבען דעם הערר באראן א שפאר ביסעל געלד געקאסט.

וואס אמת, איז אמת. באראן ראטשילד איז א בעל-צדקה. אין זיין פריוואט-באנק אין דער רענגאס אין וויען, ווערען גענוג געלדער פערטיילט. דארט האט ער אנ'אייגען קאנטאר, וואס ווערט געפיהרט פון זיין פראקוריסט בעטעלהיים. דארט ווערען פערטיילט געלדער פאר פעראיינען, ארימע לייט און בכלל שנארער. יעדער פעראיין, יעדער בעטלער, פערשעמטער אביון האט זיינס א טאג אין דער וואך אדער אין חודש, ווי ער דערלאנגט א ביטע, און בעקומט „זיין" געלד.

נאך די צוויי אדורכפאלען פון דער קרעדיט-אנשטאלט און פון דער אמסטעל-באנק איז באראן לואיס ראטשילד זעהר וועהניג אין וויען.

די פרינץ-אייגען גאס, וואו באראן ראטשילד האט זיין פאלאץ, איז טויט. אויסגעשטארבען, ווען ער איז נישטא. נאר אויב ער איז אין וויען, לעבט די גאס אויף. די גאס איז פיל מיט אויטאמאבילען. דער פאלאץ שטראלט פון פרעכטיגען ליכט. מען הערט מוזיק. מיט איין ווארט, ס'גייט צו אויף טיש און אויף בענק. דארט ווערען איינגעלאדען באנק-דירעקטארען, באראנען, גראפען וזכרומה. דעמאלט הויבען אן די צייטונגען זיך צו בעשעפטיגען מיט באראן ראטשילד. מען הייבט אן צו פרעגען שאלות און זיך דעם קאפ צו צוברעכען: וואס טוט באראן ראטשילד אין וויען? וואספארע פלענע האט ער? וואס וועט איצט ארויסקומען?

באראן לואיס ראטשילד איז אנ'אינטערנאציאנאלער ספארט-מאן, ספעציעל א פאלא-שפילער. צו דעם שפיל האט זיך באראן ראטשילד איינגעשאפט א גאנצען שטאל מיט פערד. ער איז א בעריהמטער רייטער. דער פאלא-ספארט איז קיין ביליגער פערגעניגען נישט. און דער באראן שפילט נישט מיט אבי וועמען, א פראסטער בשר ודם איז נישט זיין א פארטנער. ער שפילט נאר מיט זיינס גלייכען, מיט באראנען, גראפען, מלוכה-מיטגלידער, פון דער אלטער עסטרייכישער מלוכה און פון דער גאנצער וועלט.

ד. שמיר

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג ה 7 אב תרצ"ב

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.04
זון-אונטערגאנג 7.21

פון האנדעלס-געריכט

2 נייע אופאדלאשטש'ן — 1 אונבאדלאשטש סקאסירט

איז שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע אדאלף אנע־מאן, יורשים, לוין־פארבעריי און רודא־פאביאניץ, איז די קרעדיטארען געמאכט געווארען א רעגולאציע־פארשלאג אויף 20 פראצ.

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האנדעלס־געריכט, איז דער רעגולאציע־אפמאך בעשטעטיגט געווארען.

* * *

אין פעברואר ד. י. האט דאס האנדעלס־געריכט פעררעפענטליכט אנ'אופאדלאשטש דער פירמע מאיר צעדערבוים (פילסודסקא 74). די ביטע וואס צ. האט אפגעגעבען אויפצוהויבען דעם אופאדלאשטש, האט דאס געריכט אפגעווארפען.

דערויעגען האט אדוו. ווייצמאן אפעלירט צום אפעלאציע־געריכט און וואר־שא, פערלאנגענדיג א רויסצורופען עדות.

אויף דער לעצטער זיצונג פון אפעלאציע־געריכט, איז דער אופאדלאשטש אויף מאיר צעדערבוים אויפגעהויבען געווארען.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג, איז פעררעפענטליכט געווארען אנ'אופאדלאשטש דער פירמע יודקע בעסער. מחמת דעם, וואס מ'האט געדראהט דעם ענין איבערצוגעבען דער פראקוראטור, איז ב. נעלם גע־ווארען פון לאדז. אין דער צייט, האט דער בעפול־מעכטיגטער אונטער־האנדעלט מיט די בעלי־חובות, וועלכע האט געגעבען נייע וועקסלען אויף 60 טויזענד זל. מיט זיין ברודער'ס זשירע. 40 טוי־זענד זל. האט ער געגעבען געלד און 100 טוי־זענד זל. האט געוואלט געצאהלט ווערען ביי א פרישע טראנזאקציע.

פאר'ן צאהלונגס־טערמין פון די רעגולאציע־וועקסלען, האט יודקא בעסער און זיין ברודער ליקווידירט די געשעפטען און קאטאוויץ, יודקא בעסער האט זיך בעזעצט אין לאדז, וואו ער האט געדינגען א דירה אויף'ן וויבס נאמען, און א פאב־ריק האט ער געקויפט אויף'ן שווער'ס נאמען.

די קרעדיטארען האבען דערום פערלאנגט, אז ב. זאל איינגעזעצט ווערען אין תפיסה.

די פאדערונג ב'ן איינצוזעצען איז פון געריכט אפגעווארפען געווארען. דער צייטוו. טערמין פון פעררעפענטליכען דעם אופאדלאשטש, איז בעשטימט געווארען אויף'ן 5־טען אויגוסט ד. י. ב. איז גע־שטעלט געווארען אונטער פאליצייאישער אויפזיכט.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון מיע־טשיסלאוו שיקיר (וואולטשאנסקא 232) איז אלס סינדיק נאמינירט געווארען אדוו. ליקער.

ראכולא-ראכולסקי האט זיך פערעכענט

ער איז איצט אריינגעפאלען צוזאמען מיט די, וואס ער האט אראפגעפיהרט פון גלייכען וועג

(2) אז ער הייסט יאן ראכולא־ראכולסקי (פון זאמענהאף 27) דארף מען שוין אליין פער־שטיין, אז דאס איז אזא בחור, וואס קאן רעכענען און מאכען א קאמבינאציעלע...

האט ער געמאכט אזא „ראכונעק". דער ראכולא־ראכולסקי, אז ער וועט איצט האבען צו זינגען און צו זאגען.

והמעשה שהיה כך היה:

ער האט אינערגעץ געפאקט א ליטאגראפי־שען ש־יין, פערשידענע פליסיגקייטען, כעמיקא־ליען, א פרעס־מאשינדעל און שאר ירקות, און אנ־געהויבען צו זוכען פרייערס...

באשר בכן האט ער זיי פערזיכערט, ער איז איין מייסטער צו נאכמאכען פאלשע געלד, א ספע־ציאליסט א מאדים אין פאבריצירען 50־ער און 100־טער־זלאטע־באנקנאטען.

פאר די דאזיגע פרייערס האט ער אויך דעמאנסטרירט כל'ערליי „האקוס פאקוסלעך", און פערזיכערט זיי, אז זיי וועלען ביי איהם גיין אין גאלד, אז די ביידע „ראס" (ס'הייסט: ראקפעלער און ראטשילדען) וועלען זיין ארימעלייט אין פער־גלייך מיט זיי, אויב זיי וועלען זיין אונטערגעה־מונג" סובסידירען און ווערען זיינע ש תפים...

האבען זיך געפונען 4 פרייערס פון פרייער־לאנד, וואס האבען זיך געלאזט פון איהם איבער־דבר'ן, און זיי האבען איהם געגעבען געלד אויף צו מאכען די ריכטיגע מאשינעריעס.

ואלה שמות, און דאס זענען די שמות'ן פון דעם „פערטעל", וואס האבען איהם געבראכט ס'געלט אין שטוב אריין: יאסעל שאפירא (פון נאוואמיעסקא 9) האט איהם דערלאנגט 1200 זלאטעס; אנטאני גלאטשיק (וואולטשאנסקא 141) — 1000 זלאטעס; טעאדער שמעלקע, משמעות דער גרעסטער שמעלקע (נאפיורקאווסקיעגא 114) — 1300 זלאטעס, און אברהם קופער, (זשעלאנא 4) — 1100 זלאטעס...

ווארטען זיי, די פרייערס א חודש, און צוויי און דריי — און די „פאבריק" צו אלדי רוחות, ארבייט נישט, כאטש נעם און שריי חי וקים...

דער ראכולא, ימח שמו וזכרו, טוט נישט א פינגער אין קאלט וואסער, שמייכעלט אין די וואנ־סעס, מאכט פון זיי חוזק, און טאמער הויבט מען איהם אן צו סטראשען־מ'עט גיין מעלדען דער פאליציי — ענטפערט ער גאנץ בנעימות: — גייט'ס, גייט'ס, ברידערלעך! מעלדעט'ס!.. פערגעסט נאר נישט צו זאגען, אויף וואס איהר האט מיר געגעבן דאס געלד!..

און אפילו מיט אנ'אויג טוט ער נישט א פינטעל, דער גזלן, דער רוצח, דער... א רוח אין זיין ט... ט... אריין!

הקיצור, די מעשה וואלט איהם זיכער גאנץ גלאט אפגעגאנגען, ווען איינער פון די „פיער שותפים", המכונה טעאדאר שמעלקע ירום הודו וואלט נישט געהאט די 1300 זל געגומען „הינטען ארום" פון דער קאסע פון דער פירמע, וואו ער איז געווען אנגעשטעלט...

האבענדיג די ברירה אויסצוקלייבען, וואס צו טון: פערענטפערן זיך פאר פערשווענדען געלד, אדער פאר וועלען נאכמאכען געלד — האט ער אויסגעקליבען דאס צווייטע, און געמאלדען אין דער פאליציי באריכות וועגען דער גאנצער מעשה.

און דא האט זיך פערקאכט א קאשע.

דערווייל זענען אלע אנגערופענע ארעסטירט

אנ'אונגעבעטענער גאסט

אנ'אינטערנאציאנאלער „האטעל-שטשור" האט זיך אריינגעקראגען קיין לאדז

(2) דעם 25 יולי ה. י. איז געקומען צופאה־רען קיין פעסלוי — אין עסטרייך — א יונגע־פראנצויזישער סוחר פון פאריז, ל'אי דיפאן מיט זיין ווייב.

דאס פארפאלק האט דורכגעמאכט א לוסט־ריי־זע,א ון די האבען זיך דורכרייזענדיג אפגעשטעלט אין פעסלוי אין איינעם פון די דארטיגע האטעלען.

דארט זענען זיי בע'גנב'עט געווארען דורך אנ'אזויגערופענער „האטעל־שטשור", וועלכער האט צוגענומען: א ברילאנטענע בראש אין פלאטין מיט 119 ברילאנטלעך, פלאטינענע אויער־רינגלעך מיט 18 ברילאנטען, א שנור פערל (באראק־פערל) און דעם ווערט פון אנ'ערך 2000 שילינג, א דאמען־רינגעלע (סאליטער) אנדערטהאלבען קאראט די וואג, א בעגילדעטע ציגארען־טאש מיט גריגעס עמאל און א זייגער.

דאס אלץ האט די ווערט פון 15,000 שילינג.

מען האט פעסטגעשטעלט, אז דער גנב איז א געוויסער יאזעף נערטהמאן, אנ'עסטרייכער, 30 יאהר אלט, א געבוירענער א לעמבערגער פון מי טעלען וואוקס, טונקעל ברונעט, ראזירט.

מ'האט פונאנדערגעשיקט שטעקבריף, און מ'איז זיך משער, אז נערטהמאן האט זיך אדורכגע קראגען קיין פוילען, און געפינט זיך אין לאדז.

אין שייכות דערמיט האט דער אויספארשונגס־אמט פונאנדערגעשיקט בעפעהלען אז ארעסטירען דעם אומגעבעטענעם „גאסט", ווי אויך וואראנירע־גען צו די היגע יובילירען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: י. קאפראווסקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראווקאווסקי (בזשע־זשינער 56), מ ראזענבלום (שרודמיעסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 95), י קלופטא (קאנטנא 54), ל. טשענסקי (ראקיטשינער 53).

ערב א שטרייק אין גראנד-האטעל"

(2) די דירעקציע פונ'ם „גראנד־האטעל" האט דעם 30 פ. ח. אויף 2 וואכען געקינדיגט די גאנ־צע דינערשאפט, אין דער צאהל פון 60 פערזאן.

מחמת דער שווערער צייט וויל די האטעל־דירעקציע דורכפיהרען א דאפעלטע רעדוקציע: אי פון די פענסיעס: פון 10 ביז 50 פראצענט, און אויך א פערסאנעלע.

עהערגעכטען איז וועגען דעם ענין פארגעקו־מען א קאנפערענץ, וועלכע האט צו קיין שום רע־זולטאט נישט געבראכט.

שפעטער האבען זיך פערזאמעלט די האטעל־אנגעשטעלטע און ענדגילטיג בעשלאסען, אז אויב די פער'עקשנטע שטעלונג וועט זיך נישט ענדערן, וועלען זיי אלע מארגען, דעם 8 ד. ח. ווארפען די ארבייט.

א סקאנדאל ביי די לאדזער מיסיאנערען

האט נעכטען אויסגעבראכען בעת'ן פרעדיג

ביי די היגע מיסיאנערען, איז לעצטענס געווען אנגעשטעלט אלס פרעדיגער א געוויסער משה שיף, וועלכער האט יעדען שבת „געדרשנט" אין דעם מיסיאנערען־קירך „בעטייל" נאונראט 36.

אין דער פאריגער וואך איז שיף אוועק פון די מיסיאנערען און ווערט צוריק א יוד. דער מיס־יאנער ראזענבערג האט אלס נקמה דעם געוו. פרעדיגער שיף נישט אויסגעצאהלט פענסיע פאר 3 חדשים.

נעכטען, שבת, בעת'ן פרעדיג, איז צוליב דעם אויסגעבראכען א סקאנדאל: איינער פון די „דאוונער'ס" דוד העקער, האט דעם מ'סיאנער ראזענבערג געשטעלט א פראגע: צי דארף אנ'אנהענ־גער פון ווצרי, נישט זיין עהרליך מיט זיך אליין?

— וואס מיינט איהר דערמיט צו זאגען? — האט ראזענבערג געפרעגט דעם פראגע־שטעלער.

— איך מיין עס טאקע אייך אליין—האט העקער געעוטפערט—איהר שרייבט בריוועלעך קיין לאנדאן, מ'זאל גאט בעטען פאר אייך, און דער ענטפער איז־פעקלעך פונטען, פאדוואס האט איהר ארויסגעווארפען שיפ'ן?

דא איז אויסגעבראכען א גרויסער סקאנדאל. ראזענבערג האט געסטראשעט מיט פאליציי, דער עולם האט זיך נישט געוואלט בערוהיגען. שרייענ־דיג: נידער מיט די צביעות פון דער מיסיאן! אזוי, אז די פרעדיג האט געמוזט איבערגעריסען ווערען, ביז דער עולם האט צוזאמען מיט העקער'ן פערלאזט די קירך.

Dr. med. Ziomkowski

הויט־, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען

6-go Sierpnia 2

נ׳חמא אן פון 8 ביז 8.30 פריה, פון 2־4 נאכם. און פון 7.30 ביז 9 אווענד. זונטאג און יום־טוב פון 10—1 בייטאג פאר אונבעמיטעלטע לעסשניצע־פרייזען.

דער פערבאט צו פערקויפען

קויהלען און האלץ פון וואגענס אראפ

(2) ווי מיר האבען שוין געמאלדען, האט ראט מיניסטעריום, אין רעזולטאט פון אנ'אינטער־ווענץ מצד דעם קליינהענדלער־פעראיין (פעטריקא־ווער 6 א— פערבאטען דעם גאסען־פערקויף פון קויהלען און האלץ.

איצט האבען די היגע פאליציי־ארגאנען בעקומען פון דער סטאראסטווע — אין שייכות דערמיט — גענויע אינסטרוקציעס.

די שולדיגע אין פיהרען א גאסען האנדעל מיט קויהלען און האלץ (פון וואגענס אראפ) וועלען אדמיניסטראטיוו בעשטראפט ווערען דורך שטראף־מאנדאטען.

מ'קויפט נאך, פונדעסטוועגען, אויס וועקסלען...

(2) אין משך פונ'ם חודש יולי האט דער לאדזער פאסט־אמט בעקומען 838 וועקסלען איינ־צוקאסירן אויף דער סלגעם. סומע פון 126.384 זל.

פון דער צאהל זענען אויסגעלייזט געווארען 564 וועקסלען אויף 83,391 זל. און פראטעסטירט זענען געווארען 274 וועקסלען אויף 42,998 זל.

וואו מ'פיהלט נישט דעם קריזיס

די צאהל ראדיא-אבאנענטען וואקסט

(2) אויפ'ן 1. יולי זענען אין לאדז פערע־גיסטרירט 22,489 ראדיא־אבאנענטען.

אין חודש יולי זענען צוגעקומען נאך 1,074 אבאנענטען.

אפגעקומען זענען 179, אזוי, אז אויפ'ן 1. אויגוסט האט לאדז פערמאגט 23,384 ראדיא־אבאנענטען.

אמטליכעס

(א) היינט הויבט אן זיין אורלויב דער פרע־זעס פון דער לאדזער פינאנץ־קאמער, ה' זיגמונט קוכארסקי. איהם וועט פערטרעטען דער לייטער פון דער 2־טער אפטיילונג, ה' יוזעף שידארסקי.

3 מאל זיך גענומען דאס לעבען

צום דריטען מאל איז עס איהר געראטען

(2) נעכטען האט מען אין זשגאווער וואלד געפונען א פערסם'טע אויף טויט די 24־יאהריגע יוזעפא יענדזשעיעווסקא (פון פאזנאנסקא 5—7).

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז דאס מיידעל האט זיך, אין משך פון דעם לעצטען חודש 3 מאל געפרובט צו נעהמען דאס לעבען. 2 מאל האט מען זי אפגעראטעוועט און צום דריטען מאל איז עס איהר געלונגען...

די סיבה איז אומבעקאנט.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"

פערבאנד־טרופע פון א.א.פ. אין פוילען. אנפיהרונג: א. בעזמאז.

קומט און בעוואונדערט

די בעליבטע אפערעטען־שויספילערין

מרים קאראלאווא

פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.

היינט, זונטאג, 9 אווענד צום לעצטען מאל (אונאפרופליך) אין דער זעהר פרעהליכער אפערעטע אין 3 אקטען

„מלכה'לע"

פון וו. שומסקי, רעזשי: קאמבאראוו

מיט מרים קאראלאווא אין דער הויפט־ראלע.

מארגען — גרויסע פאלקס-פארשטעלונג צו ביליגע פרייזען.

אין פראבען מיט מרים קאראלאווא — א סענסאציאנעלע פרעמיערע.

איינצעלהייטען אין די ווייטערדיגע אנאנסען.

אזא „אנגענעהמע איבער-ראשונג"

קאן מען מוחל זייז אונזערע אלע שונאים

(2) נח שאפירא (פון אַל. 1 מאַי 9) האָט זיך פערזיכערט מיט כל׳ערליי שלעסער און פרענטען די וואוינונג זייגע און איז דעם 20 פ. ח. אַוועקגעפאָהרען אויף זומער־וואוינונג.

עהער־נעכטען, אַז ער איז צוריקגעקומען אַהיים האָט ער געפונען אַלע שלעסער אין בעסטען אָרדענונג, אָבער אינעווייניג איז אַלץ געווען אבסאָלוט נישט אין אָרדנונג....

מען האָט פון דער שטוב אַרויסגענומען פערשידענע חפצים און מלבושים פאַר 9 טויזענד זלאָטעס, און פון די שיפלאָדען — מזומן־געלד און וועקסלען — פאַר 30 טויזענד זלאָטעס.

פאָליציי זוכט.

א פאבריקס-שטרייק

(2) נעכטען האָבען פערשטרייקט די אַרבייטער פון דער זגערזשער לוין־שפינעריי אַטאַן מייער, מחמת דעם, וואָס די דירעקציע האָט געוואָלט רייסען 10 פראָצענט פון די לוינען.

באנדיטען-אנפאל

(א) אומבעקאנטע פערשוינען זענען אויף טרעבזשינסקא גאס (קאָנסטאַנטינער פּאָלעשיע) בעפאלען דעם 25-יאָהריגען אלאיזי בערגמאן פון לעשנא 28 און איהם שטארק פערוואונדעט מיט מעסערס און שטעקענס.

א יוגענדליכער אויסוואורף

(א) געכטען איז ארעסטירט געוואָרען דער 15-יאָהריגער וואצלאוו פאַטשאַק (פון מאַזאָוויעצקא 7), וועלכער האָט פערגוואַלדיגט די 7-יאָהריגע טאָכטער פון זיין שכן העלענע ק. און זי אנגעשטעקט מיט א ווענערישער קרענק. ער האָט מיט׳ן א מעליקליכען מיידעלע געלעבט א לענגערע צייט און אונטער דער דראָהונג פון שלאָגען זי, האָט ער זי געמאַכט שווייגען. ערשט לעצטענס האט די מוטער פון׳ם קינד בעמערקט, אַז דאָס קינד איז קראַנק, און דאַ איז די זאַך קלאָר געוואָרען.

היינטיגע פערוויילונג לכבוד דעם „לעגיאנען-טאג"

(2) היינט, צום פערענדיגען די פייערונג פון׳ם „לעגיאָנען-טאָג" קומט פאָר א גראַנדיעזע פאָלקס-פערוויילונג אין סטעפאַנסקי׳ס פארק אין רודע-פאַביאַניץ, וואָס וועט רייך זיין אין פערשידענע אַטראַקציעס, ווי א שוים-קאָנקורס, קאָנקורסען פון פרויען און מענער-שיינקייט, פאַסט א. א.

שטאַט-טעאַטער, ציגעל-גאַס 27

יודיש-דראמאטיש טעאטער אין פוילן

XVII-יאָר ווילנער טרופּע

דיר. מ. מזאה.

היינט, זונטאג, ד. 7-טן, 9.15 אָוונט

פרנסה

מוזיקאַלישע קאָמעדיע אין 3 אַקטן פון ח. גאָטעספעלד.

רעזשי: ד"ר מ. ווייכערט, מוזיק: הענעך קאָן, דעקאָראַציע: וו. וויינטרויב, טענץ: ל. ראָטבוים.

אין 3-טן אַקט גרויסער רעווי-פּראָגראַם.

בילעטן צו בעקומען אין בעשטעל-קאַסע פון שטאָט-טעאַטער מאָניושקי 1.

אויגוסט אין פאריז

אהן אויסלענדישע פעסער און וויזעס.

ים-אויספלוג מיט דער שיף

„Kościuszko"

קיין לאנדאן, האוור, פאריז און אמסטערדאם

פרייז — 400 זל.

4719 אינפאָרמאַציעס ערטיילט:

Linja Gdynia—Ameryka w Warszawie, ul. Marszałkowska 116,
„Orbis", „Wagons-Lits-Cook" Francopol. Worms & Co.

בעמ.: דער לעצטער טערמין אויף צו בעקומען בילעטען ענדיגט זיך ד. 11 אויגוסט.

א געהיימנישפולער פאל

בעוואוסטלאזער מאנספערשוין אין א קאלוזשע בלוט

(2) אויף זלאָטנע גאַס האָט מען נעכטען געפונען ליגען אין א בעוואוסטלאָזען צושטאַנד א געוויסען לוציאַן נאָוויצקי (פון זלאָטנע 39).

נאָוויצקי איז געלעגען א צושטאָכענער מיט מעסערס און מיט א צושפּאָלטענעם קאָפּ.

מ'האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אויף זאַנאַיניקאָווע, וואו ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז ער האָט בעקומען א מח-דערשיטערונג...

מחמת ער קומט נישט צו זיך, קאָן מען נישט דערגיין, ווי אַזוי ער קומט צו אַזאַ מעמד.

דאס איז נישט קיין אויסוועג

אזוי ווי עס האט געהאנדעלט דער אינקאסענט

(2) ראובן זדונסקי (טאַרגאָווא 51) האָט אַ לענגערע צייט געאַרבייט אַלס פערקויפער און אינקאַסענט אין דער פירמע „מליגפּאָל" (אויף זאַקאָנטנאַ 54)).

מיט אַ געוויסער צייט צוריק האָט מען בעמערקט, אַז מיט דער אינקאַסאָ איז עפּיס נישט אין אָרדנונג, און נאָך אַ גענויער חקירה־ודרישה איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אין פערלויף פון 3 יאָהר האָט זיך זדונסקי צוגעאייגענט אַ קימאַלי פון 5,443 זלאָטעס.

ער איז נעכטען דעריבער געשטאַנען פאַר׳ן קרייז-געריכט און זיך פערענטפערט, אַז געשעהען איז עס מיט איהם דערפאַר, ווייל ער האָט פערדינט זעהר קנאַפּ בסך הכל 30 זלאָטעס אַ וואָך, און מוזענדיג אויסהאַלטען אַ גאַנצע משפחה איז ער געווען געצוואונגען צו בעגיין מיסברויכען. ער האָט אפילו די גאַנצע צייט געהאַט בדעה צו בעטען לוין־הוספה, כדי אַזוי אַרום אויסגלייכען די דאָזיגע סומע, אָבער ער האָט מורא געהאַט דאָס צו טון — טאָמער רעדוצירט מען איהם איינגאַנצען...

ער האָט בעקומען 4 חדשים צו זיצען.

געענדיגט דער שטרייק

אין דער פירמע „ה. לאנדסבערג" אין טאמאשאוו

(דעם פאַריגען פרייטאַג איז אין טאָמאַשאָוו-מאַזאָוויעצקי פאָרגעקומען א קאָנפערענץ מיט דער בעטייליגונג פונם פיעטריקאָווער ארבייטס-אינספעקטאָר, און דער סכסוך אי, דער פירמע „אקצ. געז. ה. לאַנדסבערג" איז ליקווידירט געוואָרען.

אזוי אַרום וועט שוין די פאבריק מאָרגען אָנהויבען צו ארבייטען (מאָרגען שטעלען זיך די אַזוי-גערופענע טאָג-ארבייטער, ביי וועלכע עס זענען געריסען געוואָרען 15 פראָצ. פון די לוינען, אנשטאָט 20—30 פראָצ. ווי ס'האָט געוואָלט די פירמע, און איבערמאָרגען וועלען אָנהויבען צו ארבייטען די אַקאָרד-ארבייטער, די בעדינגונגען פאַר וועלכע עס וועלען פעסטגעשטעלט ווערען מאָרגען, מאָנטאָג).

א דאַנק דעם אויסגלייך פון סכסוך איז אָפּגעפאַלען די מעגליכקייט פון אַן אַלגעמיינעם סאָלידאַרישען טעקסטיל-סטרייק אין טאָמאַשאָוו.

קרבנות פון שנאפס-דורשטיגקייט

איינער פון זיי איז שווער פערוואונדעט געווארען

(2) עהערנעכטען, בעת אין זדונסקאַ־וואָליאַ האָט דער פוהרמאַן וואַרדענגאַ פונאַנדערגעפיהרט איבער די בראָנפען־געשעפטען פערשידענע שנאַפּסען, האָבען זיך הינטען צו דער פוהר אונטערגעגנב׳עט 2 פערשוין, און געוואָלט אַראָפּשלעפּען עטליכע פלעשער.

דער עקספעדיענט פון דער פוהר, וועלכער איז נאָכגעגאַנגען און אַכטונג געגעבען, האָט די יונגען געוואָרענט, זיי זאָלען בשלום אַוועק, אָבער אַז זיי האָבען זיך געוואָרפען אויף איהם מיט מעסערס, האָט ער עטליכע מאָל אויסגעשאָסען אין דער לופט, און מחמת דער דראָהענדער שטעלונג פון די אָנפאַלער — אויך אין דעם איינעם, וואָס האָט זיך נעהנטער געפונען לע׳ם איהם.

דער שווער־פערוואונדעטער בראָנפען-דורשטיגער הייסט פראַנציסעק נאָוראַצקי און דער צווייטער, וועלכער איז אויך אַרעסטירט געוואָרען, הייסט וולאַדיסלאַוו אַפּאַלינסקי.

ביידען קאָן די פאָליציי זעהר גוט....

גוט מארגען!

9 טעג...

זיצען צוויי יודען אין פענסיאָנאַט און שמועסן, און וועגען וואָס שמועסען היינט צוויי יודען אין פענסיאָנאַט? — וועגען די 9 טעג.

— כ׳זאָג אייך, פאַניע איינשיט, אַז די ערגסטע צייט אין יאָהר, איז פאַר מיר די 9 טעג. נאָך א מיטאָג אָהן א שטיקעל פלייש, פיהל איך ווי א ווינד אין מאָגען...

— וואָס רעדט איהר? האַלט אונטער דער צווייטער — פאַר מיר זענען די 9 טעג פשוט אַן אָפּקומעניש! מילכיגס איז אַזוי ווי שטרוי: איהר עסט זיך אָן ווי א פייער, געהט ביז׳ן טויער, איז אַזוי ווי פייער...

— איך האָב א פלאַן — זאָגט דער ערשטער יוד: — כ׳וועל מאַכען א סיום.

— א סיום? אויף וועלכער מסכתא?

— עי, איהר זענט דאָך גאָר קיין סוחר נישט — האָט דער צווייטער געענטפערט...

— אהא — כ׳פערשטעה שוין — אויסגעצייכענט! איהר וועט מאַכען דעם סיום, און איך וועל זיין אייער גאַסט!...

* * *

זיצען צוויי יודען אויף א באַנק אין קאָליע-גאָרטען און שמועסען, און וועגען וואָס שמועסען היינט צוויי יודען אין קאָליע-גאָרטען? — וועגען די 9 טעג.

— געהט שוין געהט — זאָגט איין יוד צום צווייטען — ווען פרט עס היינט די 9 טעג! פאַמאָליגע צייטען, ווען מ׳האָט נאָך געגעסען פלייש צום מיטאָג, זענען די 9 טעג פשיקרע, אָבער היינטיגע צייטען? מ׳האָט דאָך א גאַנץ יאָהר די 9 טעג!...

— עך... עך... — האָט דער צווייטער יוד צוגעגעבען: פאַמאָליגע צייטען, אַז מ׳האָט אין די 9 טעג געוואָלט עסען פלייש, האָט מען געמאַכט א סיום. איך האָב שוין געמאַכט דריי סיום׳ס, און א שטיקעל פלייש זעה איך... אין חלום!...

— דריי סיום׳ס? אויף וואָס?

— כ׳האָב געמאַכט א סיום פון מיין מאַנופאַקטור-געוועלב. א סיום פון מעבעל. א סיום פון די פאַר גילדען. וואָס איך האָב געהאַט — ווען פרט היינט די 9 טעג, ווען?...

אב—נעק

ביאליסטאקער פאבריקאנטען אינטערווענירען

(2) אין שייכות דערמיט, וואָס די ביאַליסטאָקער טעקסטיל-אינדוסטריע האָט שטאַרק געליטען צוליב׳ן שטרייק, וועלכער האָט געדויערט 2 חדשים, האָבען די ביאַליסטאָקער פאַבריקאַנטען אינטערווענירט אין האַנדעלס-מיניסטעריום, וועגען פּראָלאָנגירען ספּעציעל פאַר ביאַליסטאָק די קאָמפּענסאַציע-הנחות אויף א משך פון 3 חדשים.

קיין ענטפער איז נאָך נישט דערהאַלטען געוואָרען.

ביי פעטינקייט, גיכט, און צוקער

פערבעסערט דאס נאטירליכע ביטערוואסער

Franciszka Jòzefa

ד מאַגען-און ד אַרמ-טעטיגקייט און רעגולירט די פערדייאונג.

ר. איזראעל

דאס בופעט-מיידעל

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

(88)

קאפיטעל 31

אויף זיין אייגענעם קבר

פראַנקענשטיין האָט דערצעהלט מאַנקען, אַז ער האָט מעהר נישט געקענט זיך איינהאַלטען פון זעהען זיין פאַמיליע, וועלכע ער ליבט אַזוי שטאַרק און איז אַוועק קיין לאָדז, וואו ער האָט שעה׳נווייז אָפּגעוואַרט פאַר׳ן הויז, וואו ער וואוינט, שעה׳נווייז געקוקט אין די פענסטער אָבער קיינעם נישט געזעהן ער האָט מורא געהאַט זיך צו פרעגען, אַז מ׳זאָל איהם נישט דערקענען און ער איז פון דאָרט אַוועקגעגאַנגען, נישט זעהענדיג קיינעם. פראַנקענשטיין האָט אויך דערצעהלט אַז ער איז געווען ביי זיין אַדוואָקאַט און איבערגעגעבען דאָס גאַנצע געשפּרעך דייערס.

— איהר האָט געהאַט זעהר פיל גליק, האָט מאַנקע געזאָגט, איהר האָט צופיל ריזיקירט. מען האָט אייך געקענט פערהאַלטען און דאַן וואָלט בעוועזן אַלץ פערלוירען.

— איך ווייס דערפון, איך האָב זיך אַליין אָפּגעגעבען אַ חשבון דערפון, אָבער איך האָב נישט געקענט, דאָס איז געווען איבער מיינע כוחות. אָבער זאָגט מיר, ליבער פריינד, וואָס איך קען דאַנקבאַר זיין פאַר׳ן לעבען און פרייהייט, וואָס וועט ווייטער זיין, ווי אַזוי וועט זיך דאָס אַלץ אויפוויקלען, ווי אַזוי וועל איך קענען זיין אַ מענש מיט אַלע מענשען צוגלייך.

— די איינציגע עצה וואָס מיר האָבען געפינען האָט מאַנקע געענטפערט, איז די וואָס איהר וועט מוזען זיך אריבערשמוגלען קיין אויסלאַנד און דאָרט וועט איהר מוזען וואַרטען, ביז ס׳וועט דאָ דורך אייער אַדוואָקאַט דערגרייכט ווערען די רעוויזיע פון אייער פּראָצעס.

— אָבער ווי אַזוי איז דאָס מעגליך? איך האָב קיין גראָשען געלד נישט און ביי אייך זעה איך אויך נישט קיין גרויסע גליקען.

— אמאָ, דאָס איז די איינציגע שטערונג. מיר האָבען נישט קיין געלד אויף דעם אַלעם.

— טאַקע דערפאַר האָב איך זיך דאָך געוואָלט זעהן מיט מיין פרוי, איך האָב דאָך איבערגעלאָזען אַ ריזיג פערמעגען און ס׳איז דאָך נישט מעגליך, אַז פון דעם זאָל שוין גאָרנישט האָבען געבליבען. אויב איהר ווילט נישט, אַז איך זאָל מיך ווייזען אין גאַס דערצעהלט איהר מיין פרוי וועגען אַלעם, זאָגט איהר וואו איך געפין זיך, און זי וועט אין דערזעלבער מינוט אַהערקומען, איך האָב איבערגעלאָזען זעהר פיל געלד, וואָס וועט סטייען מיך צו ראַטעווען.

— פערגעסט נישט פריינד, אַז איהר זענט נישט קיין לעבעדיגער, אַז איהר זענט געשטאָרבען אין בעגראָבען געוואָרען און אַ מת טאָר זיך נישט ווייזען אין גאַס. און טאָר אויך נישט געבען קיין עצה, וואַרט געדולדיג ביז מיר וועלען אייך זאָגען וואָס איהר האָט צו טון. אײנס קען איך אייך נאָר פערזיכערען, אַז איך וועל אָהן דעם וויסען פון אַדוואָקאַט פּאָהעלסקי גאָרנישט טון, ער וועט וועגען אַלעם וויסען און וועט זאָגען וואָס מיר האָבען צו טון, וואָס שייך געלד, וועלען מיר דאָס אַלץ ערלעדיגען מיט׳ן אַדוואָקאַט.

— אמת, איך בין אַ געשטאָרבענער, איך בין טויט. דער אַדוואָקאַט פּאָהעלסקי האָט מיר דערצעהלט אַז ער איז אַליין געשטאַנען ביי מיין קבר. ווען מ׳האָט מיך בעגראָבען. אמת איך טאָר איצט גאָרנישט רעדען ביז איך וועל צוריק לעבעדיג ווערען.

— אַלזאָ גוט, אַז איהר פערשטעהט, פראַנקענשטיין האָט געדולד און האָפט אַז אַלץ וועט ווידער גוט ווערען, אַז איהר וועט דערלעבען בקמה ביי אייערע שונאים, און איהר וועט אייער גוטען נאָמען און אייער גליק ווידער דערגרייכען.

— איך וועל זיין געהאָרכזאַם ווי אַ קינד, איך וועל טון אַלץ וואָס מ׳וועט מיך הייסען, ווייל איך גיב זיך אָפּ אַ חשבון פון מיין שרעקליכער לאַגע, אָבער, ווען איהר זאָלט וויסען, ווי שרעקליך דאָס אַלץ איז, ווי שווער דאָס איז איבערצוטראָגען, וואָלט איהר אפשר אויך נישט בעסער געווען...

— גלויבט מיר, אַז מיר פערשטעהען אייך אויסגעצייכענט און דווקא ווייל מיר פערשטעהען אייך, וואָלטען מיר נישט געוואָלט קאַליע מאַכען דאָס אַלץ וואָס איז ביז איצט צורעכט געמאַכט געוואָרען, איהר דאַרפט דאָס אין מוזט דאָס וויסען, אַז איהר האָט דם־שונאים, וואָס לויערען נאָך היינט, באַכדעם ווי זיי זענען איבערצייגט, אַז איהר זענט געשטאָרבען — אייך שלעכטס צו טון.

— וועגען דעם האָב איך ביז איצט נישט געוואוסט, און איך האָב זיך דאָס גאָרנישט געקענט פאָרשטעלען, ווען האָב איך אַזאַ שלעכטס געטון וואָס קען מיך אַזוי פיינד האָבען, און וואָס זאָל מ׳ר וועלען אַזוי פיל שלעכטס טון.

— און דאָך איז עס אַזוי פריינד, דאָך האָט איהר אייער גאַנצען שרעקליכען גורל צו פערדאַנקען אייערע כלומרשטע פריינד...

— נו, גוט, אפשר זענט איהר גערעכט, אפשר זענען געווען אַזעלכע, וואָס האָבען געגראָבען הינטער מיר, וואָס האָבען געוואָלט זעהען מיין סוף, צוליב בקמה, אָדער צוליב אַנדערע זאַכען, אָבער איך האָב דאָך געהאַט פריינד אויך, אויפריכטיגע האַרציגע פריינד, למשל בערגער, וועמענס אַדרעס איך האָב אייך געגעבען איז דאָך שטענדיג גרייט געווען פאַר מיר אין פייער צו געהען. פאַרוואָס האָט ער זיך איצט דערווייטערט פון מיר, פאַרוואָס?

(פאָרטזעצונג קומט).

בעגנב'עט אַ שפּייז-געוועלב

(א) פון גיטעל מאַיאַרקיעוויטשעס שפּייז-געוועלב אויף מילא 3 האָבען גנבים ארויסגעגנב'עט שפּייז-ארטיקלען אויף דער סומע פון 1500 זל. און 64 זל. אין מזומן.

„קיטי" אין סקאלא

היינט, זונטאָג, ווערט אין „סקאַלאַ" געגעבען לייוויקס קייטען צום 4-טען מאָל.

די אַקטיאָרען שפּילען אויסגעצייכענט לייוויקס ווערק, וואָס האָט פרייטאָג און שבת געהאַט גרויס ערפאָלג.

„פרנסה" ביי די ווילנער

שוין לאַנג האָט אַ פּיעסע אין טעאַטער נישט געהאַט אַזאַ ערפאָלג, ווי דאָס איז איצט מיט „פרנסה" ביי די „ווילנער" אין שטאָט-טעאַטער.

„פרנסה" ווערט גלענצענד געשפּילט דורכן גאַנצען אַנסאַמבל.

היינט, זונטאָג, גייט „פרנסה".

פון פילהאַרמאָניע

היינט ווערט געגעבען אין פילהאַרמאָניע מיט דער אָפּערעטען-שוישפּילערין מרים קאָראַלאָווא צום לעצטען מאָל די פריילכע אָפּערעטע „מלכהלע".

ספאָרט

„בר כּכבא" - ירדן 1:5

„הוראַגאַן" - „מאָרגענשטערן" 1:9

ראַדיאָ-פּראָגראַם

זונטאָג, דעם 7 אויגוסט

9,30 טראַנסמיסיע פון קאַמאַראָוו, 11,58 צייט-סיגנאַל, 10.45 רעליגיעזע מוזיק פון גראַמאָפאָן-פּליטען, 12,05 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט, 12,15 מוזיקאַלישער פריהמאָרגען פון „העלענאָוו", אויסגעפיהרט פון לאָדזער פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער אונטער דער דיר. פון סעווערין פּיעטרושקא. 3,25 סאָליסטען-קאָנצערט, 3.40 ראַדיאָ-וואָך פאַר יוגענד, 3,53 פּעליעטאָן, 4,05 גראַמאָפאָן-פּליטען. 4,45 רעפעראַט, 5,00 נאָכמיטאָג-קאָנצערט, 6,00 רעפעראַט, 6,20 מיליטער-קאָנצערט פון טשעכאָטשינעק, 7,15 פערשידענעס, 7.35 פּאָסט-קאַסטעל, 7,50 ספּאָרט-קאָמוניקאַט פון לאָדז, 8,00 אָוונט-קאָנצערט, בעת דער פּויזע ליטעראַרישע פירטעל-שעה, 9,50 ספּאָרט-ידיעות פון דער פּראָווינץ, 10,00 טאַנץ-מוזיק, 10,40 קאָמוניקאַט פאַר לופט-פליה קאָמוניקאַציע, 10.45 ספּאָרט-ידיעות פון וואַרשע, 10,50 טראַנסמיסיע פון קראָקא, 10,55 טאַנץ-מוזיק.

Dr. med. H. GUTSZTADT
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אַקושעריע
און פרויען-קראַנקהייטען
ZACHODNIA 62 (Śródmiejska 14)
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אָן פון 4–7 אָוונט.

בעקאַנטמאַכונג.
די בעוואוסטע און רענאָמירטע
קאָנקורענץ-פּערפומעריע
י. דרוקער
5 זאַוואַדזקא 5
טעל. 175-92
מאַכט בעקאַנט איהרע געעהרטע קונדשאַפט, אַז פון 1-טען אויגוסט ה. י.
זענען די פּרייזען אויף אַלעראַרט קאָסמעטיק
ווייטער רעדוצירט געוואָרען
עמפּפעהלט דעם רייכסטען אויסוואַהל פון די נייעסטע פּאַריזער
פּערפומען, די פיינסטע פודערן, טואַלעט-זייפען א. ז. וו.
בעמערקונג: ענגראָסיסטען
בעקומען ספּעציעלען ראַבאַט!!!

וועגען א גרעסערע צאָהל מיטעלשטאַנד-סערטיפיקאַטען

וואַרשא. (יט"א) די טעג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע פאַר קליין-און מיטעל-אינדוסטריע ביי יידישער אַגענץ אין פּוילען. אין דער אַבוועזענהייט פון פּראָפ. לעווייטע האָט דעם פאָרזיץ געפיהרט אינזש. טשערביקאָוו. די קאָמיסיע האָט אויסגעהערט אַ בעריכט וועגען דער פערטיילונג פון די מיטעלשטאַנדס-סערטיפיקאַטען. אין דער דיסקוסיע אַרום דער פראַגע האָבען אַנטיילגענומען די ה"ה: בראָמבערגער, ריכטער הימעלפאַרב, אייזענפאַרב, אינזש. אלאָפין, ד"ר סערעיסקי א. אַנ. די קאָמיסיע האָט אײנגעפּונען אַז די צאָהל סערטיפיקאַטען בעפרידיגט נישט אין דערדער מינדעסטער מאָס די בעדערפעניסען פון פּוילישער מיטעלשטאַנד און האָט בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו די עקזעקוטיוועס פון דער אַגענץ אין ירושלים און לאָנדאָן מיט דער פאָדערונג צו פערגרעסערען די צאָהל פון מיטעלשטאַנדס-סערטיפיקאַטען.. ספּעציעל דאַרפען בעריקזיכטיגט ווערען די האַנדווערקער און קליין-אינדוסטריעלער, וועלכע האָבען לויט די בעריכטען פון דער דעלעגאַציע, וואָס האָט געפּאָרשט די לאַגע, גוטע אויסזיכטען זיך אײנצואָרדענען אין א"י.

PRYWATNE POGOTOWIE LEKARSKIE
TEL. 12-333 ZIELONA № 6.
Szybka pomoc lekarska.–PRZEWÓZ CHORYCH

Nr. 2800

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi

podaje do powszechnej wiadomości, że niżej wyszczególnione nieruchomości w Łodzi położone, obciążone pożyczkami Towarzystwa, za niezapłacone raty wraz z zaległościami, wystawione zostały na sprzedaż przez publiczne licytacje, odbywać się mające o godz. 11-ej z rana w Kancelarji Wydziału Hipotecznego m. Łodzi, przy ul. Pomorskiej Nr. 21 przed wyznaczonemi rejentami.

Zbiór objaśnień i warunki licytacyjne znajdują się w księgach hipotecznych odpowiednich nieruchomości oraz w biurze Dyrekcji Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi i tamże przeglądane być mogą.

W razie gdyby dzień wyznaczony dla sprzedaży był świątecznym, sprzedaż odbędzie się dnia następnego.

№ № hipoteczny nieruchom.	przy ulicy	Vadium	Licytacja rozpocznie się od sumy	przed notarjuszem	Dnia	№ № hipoteczny nieruchom.	przy ulicy	Vadium	Licytacja rozpocznie się od sumy	przed notarjuszem	Dnia
35/36/37	Pabjanickiej	79.000	592.500	E. Achenbachem	30.11.32 r.	2427	Rokicińskiej	32 000	240.000	A. Smolińskim	5.12.32 r.
288-ad	Mielczarskiego	18.700	140.250	J. Andrzejewskim	„	2548	Łąkowej	140.000	1050000	S. Szmidtem	„
321-kx	Św. Jerzego	17.000	127.500	S. Baranowskim	„	1291-b	Tramwajowej	2.960	22.200	E. Trojanowskim	6.12.32 r.
412-a	Południowej	52 800	396.000	S. Jarzębskim	„	795-x	Zakątnej	12.000	90 000	H Wardęskim	„
534 ros. b.	Długosza	13 320	99.900	W. Jeżewskim	1.12.32 r.	926-a/7a	N. Senatorskiej	74 400	558.000	J. Zakrzewskim	„
586	Piotrkowskiej	1.780	13.350	A. Karnawalskim	„	45	Zachodniej	10.520	78.900	E. Achenbachem	7.12.32 r.
602/3/4	„	9.920	74.400	H. Klesem	„	532	Piotrkowskiej	54.960	412.200	S. Jarzębskim	9.12,32 r.
658-a	Wólczańskiej	10.000	75.000	L. Kahlem	„	826	Wólczańskiej	19.200	144,000	W. Jeżewskim	„
786	Piotrkowskiej	40.260	301.950	J. Krzemieniewskim	2.12.32 r.	803-c	Żeromskiego	41.660	312.450	A. Karnawalskim	12.12.32 r.
789hhikkrrss	6-go Sierpnia	37 000	277.500	B. Lisowskim	„	811-g	Andrzeja	25.600	192.000	H. Klesem	„
1097-de	Nawrot i Kilinskiego	8.640	64.800	J. Ładą	„	1312-a	Zagajnikowej	2.760	20.700	L. Kahlem	„
1150-a	Fabrycznej	8.400	63.000	K. Rossmanem	5.12.32 r.	272-c	Śródmiejskiej	50.000	375.000	J. Krzemieniewskim	19.12.32 r.
1283	Głównej	14 940	112.050	J. Rzymowskim	„						

Łódź, dnia 2 sierpnia 1932 roku.

Dr. med. W. Eychner
אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4
(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134-72
נעהמט אָן פון 2 1/2 – 4 און פון 7 – 8 אָוונט

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32
צוריקגעקעהרט.
נעמט אָן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאָכמ. און פון 5–8 אָוונד. זונטאָג פון 9–1 מיטאָג. 4634

Dr. med. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 20193
ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג
קינדערלאָזיגקייט און סעקסועלע בעראַטונגען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אָן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אָוונד
זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 ביטאָג.

DR. MED. J. ŁUBICZ
כירורג-אָרטאָפּעד
פּאָלודניאָווא 9, טעל. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
אייגענע פּראַצאָווניע פון וועמטלילהע אָרטאָפּעדישע שטיצען ווי: קלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גאַרסעטען א. אז. וו.
נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

רענטגען
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאָן 116-33
ס'נעהמען אָן דאָקטוירים פון אַלע ספּעציאַליטעטען
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק, ד"ר יוסטמאַן, ד"ר מ. קאַנטאָר, ד"ר ציעגע, ד"ר ראַקאָווסקי, ד"ר ראָזענצווייג, ד"ר רוזשאַנער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופּעל.
צאָהן-אַרצט גראָדזיענטשיק-קראָשיאָוואַ
ווי אויך וויזיטען אין שטאָט.
רענטגען-בעשטראַלונגען, קוואַרץ, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע און ערצטליכע אַנאַליזען.

AMBULATORJUM WENEROLOGICZNE
przy lecznicy ZGIERSKIEJ 17
נעהמט אָן טעגליך ספּעצ. אַרצט
Dr. H. ROZANER
פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען,
מענער-שוואַכע פון 1–2 בייטאָג.

Dr. HELLER
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן ביז 10 פריה און פון 4–8 אָוונד, פאַר פרויען פון 4–5 נאָכם. אין אַ ספּעציעלען וואַרטע-זאַל.
זונטאָג און חגאות פון 11–2.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

שייטלען
מיט פּאַריזער שרינדען
ווי אויך פאַרטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאַסיג און רעעל אויסגעאַרבייט
צו ביליגע פּרייזען
-- און אַנדולאַציע --
ביי קערש, סקוואַראָוואַ 15
לינקע אָפיצינע, 1-טער שטאָק.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ' און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען; די קישקעס ווערט ער ברענגען אין שטערבליך. ספעציעל גענייטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ן סיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכירעווינד בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-נארטעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס. ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארדנטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק פאר דעם הייל-ארטאפעדישען נארסעט, וואס עס האט פערלענגט מיין 18-יעהריגער טאכטער דער ה' ד"ר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 מיין טאכטער איז געווען קראנק אויף פערקרימונג פון קרייץ-ביין.

פישעל ווילדמאן.

KONSUM

PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.

ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

עמפפעהלט זיינע רייך-פערזעהענע אפטיילונגען,

ווי אויך אלעראַרט

ווידזעווער אויסארבייטונגען

הויפטזעכליך די סארטען

OK

פון נאך נישט בעקאנטע ביז איצט העכסטע קוואליטעט

אויסשליסליכער פערקויף פון סחורות

סעקונדא, בראַק און רעשטען

נידריגסטע פרייזען!

העכסטע קוואַליטעט!

העפליכע בעדינונג!

4710

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל

שפאצירוואגענס

אייזענע - ניקעל-

בעטען

מאטראצען

ספרענזינאווע "Patent".

ווישמאטשקעס אמעריקאנער

צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער

„DOBROPOL", Łódź

Piotrkowska 73 (אין הויף)

בעקאנטמאכונג.

אזוי ווי איך בעזיץ

טריקאטאזש-לאגער

אין סאסנאוויעץ, ווייל איך איבערנעמען א פערטרעטונג פון זעמטליכע טריקאטאזש-אויסבייטונגען און שטיקעריי-זאכען, גלייכצייטיג קען איך אויך איבערנעהמען פראטעסטען איינצוקאסירען אונטער גאראנטיע אויפ'ן ראיאן זאגלעמביע און גאנץ אויבערשלעזיען, ווייל איך ארבייט שוין אויף דעם פלאץ גאנצע 10 יאהר. אפערטען אפצוגעבען אין אדמ. אונטער „100" 4713

צו אלע צייטונגס-פערקויפער

מיטגלידער און נישט מיטגלידער

זונטאג, ד. 14 אויגוסט, פ' עקב, פונקט 7 אווענד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, פיל-סודסקיעגא 34, א גרויסע

אלגעמיינע וואהל-פערזאמלונג

אויפ'ן ט.א.: 1) וואהלען פון א פאָרזיצענדען מיט 2 אססעסארען; 2) די לאגע אין פאך און 3) פרייע וואהלען פון א פערוואלטונג, קאנדידאטען און רעוויזיאנס-קאמיסיע. אלע מוזען קומען אונבעדינגט פינקטליך. די פערוואלטונג לאדענט איין די שלום-קאמיסיע הכנס, 8 אזייגער אויף א בעראטונג. מיט אכטונג

די פערוואלטונג פון אונפארטייאישען צייטונגס-פערקויפער-פעראיין.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און גשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 12.30 ביז 1.30 און פון 5–9 אוו.

זונטאג פון 10–1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פריוואטע שטעלעס

א קוואליפיצירטע האנר-שפולערין ווערט געברויכט אגראדאווא 10, רעכטע אפיצינע, ערשטער איינגאנג, ערשטער שטאק. 4718

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע נייהערין צו טריקא-וועש. זגערזשער 21, פישלעוויטש, פראנט, 3. שטאק, וואוינונג 13. 4717

ס'ווערען געברויכט קוואליפיצירטע האנד-נייהערינס און א לערן-מיידעל צו סוויטערס. – קאמיענא 18, צווייטער טויער. 4712

פערשידענעס

א פראטעסט פון 35 זל. אויסשט. מאריאן קריסטיאן, ארדרע מארקאווסקי, איז פערלוירען. אפצוגעבען געגען בעלוינונג צו הצניג, פרושענדזעלניא 39. דער פראטעסט ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. 4711

לאקאלען

צו דינגען און פערדינגען פערשידענע וואוינונגען אין אלטע און אין נייע הייזער מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויף מאנאטליכע דירה-געלד, געוועלבער, געשעפטס- און פאבריקס-לאקאלען. מעבלירטע צימערן, הייזער, ווילעס, פלעצער צו פערשידענע פרייזען. יעדער קויפט און פערקויפט. נאר דורך דער ביורא „לאקום" פיעטרקאווער 79 פראנט 2 שטאק, טעל. 164-29 וואס ערלעדיגט פינקטליך און סאליד דאס ביורא איז טעטיג פון 8 פריה ביז 8 אווענד, אינפארמאציעס אהן בעלוינונג.

ווערקשטעל

פון

שירמס

און שפאציר-

שטעקענס

ס. פייגענבוים,

לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו האנקורענץ-פרייזען.

נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער. ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-קוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאקאוו

כירורגישע אפטיילונגפון ד"ר מעד. מ. סאנטאר.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.

– – טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. – – פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג. – בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

Samochody

i motocykle używane, Kupno, sprzedaż, komis zamiana.

Auto-Agencja

Gdańska 82 tel. 189-28

Zapisy do wszystkich klas

7 kl. koedukacyjnej prywatnej Szkoły Powszechnej

oraz do powstającego

Gimnazjum Męskiego Humanistycznego

Zenona Poznera

przyjmuje kancelarja przy ul. ZAWADZKIEJ 1, III p. tel. 237-27

od dnia 1 sierpnia w godz. 10—12 rano i 16—18 po poł.

Czesne w przedszkolu:	— 20.— Zł. miesięcznie
Oddziały I. II,	— 25.— " "
" III. IV.	— 30.— " "
" V. VI. VII.	— 35.— " "
Klasy: IV. V.	— 40.— " "
" VI. VII.	— 45.— " "

4703

Dzieci urzędników komunalnych i państwowych korzystają z zniżki.

אלע דארפען וויסען

אז די פירמע

פערדער זגערזשער 7

לוטאמיערסקא 2 און זגערזשער 20

איז די איינציגע קוועלע, וואו מען קריגט אמביליגסטען צו קויפען

דאמען- און מענער-היטען

פון די נייעסטע פאסאנען און מאדערנסטע קאלירען, און גלייכצייטיג ווערט אנגענומען צו איבערפאסאנירען מענער- און דאמען-היטען פון גאר אלט אויף גענצליך ניי און אלעס צו ביליגע פרייזען און רעעלע בעהאנדלונג.

געדענקט די אדרעסען!

זאפארט איבערצוגעבען

א געוועלב

מיט צוויי שויפענסטער און דריי צימערן. גוט פאר א מאגאזין. צו ערפאהרען: שטיינבערג, רזשגאווסקא 3, טעל. 136-02. 4655

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

מצבות פון 30 זל. און

ביז צו די טייערסטע גראניט-דענקמאלען

איהר איך אויס ביליג און סאליד. אויף וואונש בעזוך איך די ג' קונדשאפט אויך אויף דער פראווינץ קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אכטונג פירמע „GRANIT"

לאדז, פאמארסקא 39. 8138

ביליגער ווי איבעראל

אויפ'ן זומער-סעזאן פעלד-בעטלעך פון אייגענער אויסארבייטונג. לעזשאקעס, האמאקעס, קינדער-בענקעלעך, אייזערנע צוליייג-בעטלעך, מאטראצען. ספארט-וועגעלעך צו פאבריקס-פרייזען עמפפעהלט

KRAJOWA CENTRALA ŁOZEK

66 Piotrkowska 66

פאדערט איבעראל די בעוואוסטע פעלד-בעטען מיט דער פירמע „CENTRA"

בעמ.: כ'בארג אויס בעטלעך אויף זומער-וואוינונגען

חדר „תורה ודת"

עם גן-ילדים

פל. וואלבאשטשי (נייע שטאט) 6

מאכט בעקאנט דאס נאך א גרינדליכען רעמאנט ווערט דאס חדר צום נייעם שול-יאהר פולשטענדיג רעארגאניזירט און פערפולקאמט אויף אלע געביטע פון למודי קודש און למודי חול.

איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ'ן קומענדיגען שול-יאהר 1932/33 אין אלע מחלקות ווי אויך אין גן-ילדים (פרעבעל-שול) קומען פאר יעדען טאג פון 9–1 בייטאג.

עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת", וואו סווערט געלייגט גרויס אכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ'דיגע אויפפיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאליסטען תורה ודרך ארץ און אלעס, וואס א יודיש קינד דארף צו וויסען!

קינדער פון 4 ביז 8 יאהר ווערען אהיים געפיהרט דורך א ספעציעלען מענש.

צוליב'ן קריזיס – הנחה-פרייזען.

אבאנעמענטס-פרייז: פאר'ן טעקסט–18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט–24 גר. אין דער ווייט 8 שפאלטען … 4 … 6– … 8 … 16– … מאלדונגען–10 גר. 5 ווארט

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט … א חודש אין אויסלאנד – 8 זל.

Wydawnictwo „Najer Folksblat". Wydawca z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilbesber. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Krukmann

Drukarnia i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 10.